

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in IV libros institutionum imperialium Iustiniani - Cod. Ettenheim-Münster 278

Justinian <I., Byzantinisches Reich, Kaiser>

[S.l.], 1629

Liber IV

[urn:nbn:de:bsz:31-129949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129949)

INSTITUTIONUM
DIVI

IUSTINIANI IMPERATORIS

LIBER IV

DE

DE OBLIGATIONIBUS
QUAE EX DELICTO NASCUNTUR.

Incepit hic Liber Anno dñi 5629.

die 27 Martij.

285
INSTITUTIONVM
IMPERIALIVM LIBRI QVARTI

Explicatio:

DE OBLIGATIONIBVS QVAE
EX DELICTO NASCUNTVR. @

Rub. et principium

Deditur hinc supra in q̄ om̄i lib. de obligat. ac
obligationes ex contractu vel q̄si, ex delicto vel
quasi oriri, cum itaq̄ hactenus à lib. is. superio
riq̄ lib. usq̄ ad finem eiusdem. de obligatib. que
ex contractu vel q̄si exierint nunc in hac lib.
et q̄ aliquot titulos de obligatib. que ex deli-
cto vel q̄si dependunt agendum erit. Inferi-
orib. itaq̄ hinc titulus de obligatib. q̄ ex delicto
nascuntur que in scriptis seu rub. latius patet
titulo. q̄ hic n̄ generalit̄ de obligat. ex delicto
sed de uno in particulari agit. Itaq̄ ad sequen-
tem lib. ea referenda erit

Ad spectat et sequor

furtus dicitur a furto, id est nigro quod claret ablu-
fuit vel ut solum dicitur, dicitur a fraude, aut ut
alii placet, dicitur a ferendo, id est auferendo
quod fur auferat ab alio, et sibi offerat, vel no-
tabulum furti a vocabulo graeco origine habet
quo, fur, for, appellatur, id quod referente Calpi-
no, Gellio magis placuit. Prolog. dicitur 691.
Definitur a. furtus, quod sit effectus fraudulosa
lucris faciendi causa, vel ipsius rei, vel usque
vel possessionis. § i. furtus huius. l. i. § 1.
ff. de furtis. populo est in hac definitio-
ne effectus potius quam usurpatio ut apud rei alie
de invito domino apprehendat, videtur a. effectus
fraudulosa dicitur autem est ut non sit aperta vi
dente et resistente domino adeoque non abgrades
ut non sit per vim, tunc non est rapina etiam
furtus, prout semper de quo huius locum unde
per post. fraudulosa, eo modo illicita reijci-
tatione a definitio furti, alterum non quod in-
cludit, aut proponit est, quod sit rei aliena
eo ex parte que quilibet furtus effectus

ide) dicendum est de eo qui se habet quod ad
certum usum, ut huius in § furtum a huius. Eodem et mo-
do si creditor utroque pignore, aut depositario se
deceptorum inuito dno. quilibet furtum ubi huius
D. § furtum a. simili modo si quis creditur se quo
ad sola possessione primum aliam possessione
in quo erat, eo inuito quilibet furtum, D. § furtum,
prol. D. diff. Ad § furtorum et sequitur.

In de fide lat. noij qual rei tradita. Quis furti di-
visione prout quo furtum est manifestum, nec
manifestum, § furtum a huius. et c. furti in prin.
§ de his qui rotant infamia, D. nec manifestum
pru manifestum, formula loquendi l. in. habula
ut appato, quo nec, p. n., acipit, Exptus
habemus apud Cui. in lib. de ll. ex jr. tab.
Illi uerby, Senatori qui nec aderit, aut coa
aut culpa est. § furtum huius furti diuis. a
probat et explicitus huius ordinis uolij Cor.
sti fol. record. ost. isij. et sequi.
Manifestum furtum est, cuius in ipso furtum

vel in loco furti et post factum vel extra locum
furti, sed in utroque furtivo et dicitur illi quo
nisi alio ante nisi aut deprehensus fuerit qui
eo locum deprehendit, quo per se deprehensus
& furtorum hic. l. 3. et 4. ff. de furtis. quod
dicitur in l. 1. ff. de furtis. l. 1. ff. de furtis. quod
sola aulatio sufficiat ut sit per se manifestus
ut traditur in l. 1. ff. de furtis. et ibi in
modo d. 1. ff. de furtis. ibi dicitur quod si
per se nisi n' alter per se manifestus sit, quo hic
qui indiget, nisi aulati fuerit. l. 1. ff. de furtis.
ff. de furtis ubi dicitur si dicitur se aulatis
vel licet furti indiget n' per se manifestus
dicitur. Cuius. lib. ii. obs. c. 28. Gal. Clor.
in § furti. vers. i. & fin. q. 2. n. b. vel
nisi insequenti apprehenderetur quod sit
verbo d. l. 1. ff. de furtis. l. 1. ff. de furtis. quod
Carolina in l. 1. ff. de furtis. l. 1. ff. de furtis. quod
nos nil magis sit n. legendum et n. ubi
in l. 1. ff. de furtis. l. 1. ff. de furtis. quod
datur ad nos l. 1. ff. de furtis.

ita ut sensu sit, si fur in sententia adeo ²⁷⁸
ipd alij, cui insculpi fuerint, causaverit qd nunci
hesto fure est habendum ee et sano nascit,
Und int nascitil legendu ee raa suadet,
qa alios istud verbum de uento punit, culpa
qua notu sit, factu sine nascitil, id est pui
dicio n' fieri. notu a. est qd uerba si debe
ont accipi ut aliqd operent, et n' pnt frustra
lorio. l. si qdo ff. de legatij i. nec mani
festu factu est qdo qd eut re furto pntro
ho q uent ad cont, in que se recipere
qstiterat hunc n. h. et si deprehaz, ma
nifestu in fur n' d. d. & pntant hic et l.
s. ff. de furto. idet. h. in dubij pnalitij
qstul Cari. art. 159. Erant et olim alio
duo furtoz qra, qceptu sc. et oblatu, q
qa latij clauo pnt in textu et ia pnt
in deprehensioe ~~oblatu~~ n' opy hnt, Conp
re applicae hodie a. cont est factu
nec mani festu, et actio furto nec no

nisi si, in eos qd licet ipse sint reperiati
eos in seantes suscepunt emerunt, ac illa
verunt, ut sunt ipse suscipientes tenent
edito de receptatoribus, et n' minus (cu parti
cipet delicti psumunt) ac ipse seu ple
chant. l. eos qui. C. de furtis. qui admodum
et qui latrones recipiunt n' minus puniuntur qd
ipse latrones. l. i. ff. de receptatoribus. Ex
cipit in is qui cognatut vel affine sunt rei
qut, is n. punitur nullus. aucto l. ff. de recep.
Propos. de p'bol. qd licet in 58. n. 4.
Propos. de arbit. iud. 44. cent. 4. cap. 3
48. n. 4. Porro illud hic subnecendum qd
in est, reg' h'is rei furtive in domo alie
no hodie n' proinde ut olim q'edat, qd
q'ceptus circa finet hic. Ne sub hoc p'heru
cunctorum curiositate sermant ades nra qd
subissimus refugium nobis p'bere debent. l. p'heru
ff. de iniuriarando, interest n. p'heru p'heru
lias ne secreta domus sua pandantur, neque diu
tia inuidia subiciantur. l. h. ff. de iur. qd emm

Tam dicitur C. qdo et qly qda post libri. 10. 279

in si suspicio non sit vel certa appareat iudicio
et magistratus interuenient autoritas et hodie ois
licita se pntia ce ut d d ceter notant, in

§ ceptus hic **Ad § pena**

Duplex pena q replici pnt in furto in furto in furto
qstibulo est, seu n. manifeste in quobrupte nec
manifeste in dupli tenet, § ratio hic. et § ult.
infra eode, l. in furto, ff de furto. ratio dicitur
latis est q circumstantia manifestationis depre
hensionis et tumely aggrauant delictum, ut ait
Carol: Inp in qstib. penol. art. 158. est qd
graviora censentur delicta que aperte sunt, quam
que clam et occulte quibunt, id qd pntia
clat et malis coplat, l. si in re deposita ff. de
in bonam raptum, uent ut plenius et planius qstet,
qua pena fures hit efficiendi legy: gelioes Paulus
sande. gelioi. furto nec manifeste simplicis
seu primi qd est intra 5 R. uel quinq, florenas
n' ualeat, pena est repli, Carolus Inp. art. 159
unde qstet in col. qd quolter dupli pena qstet
in furto nec manifeste ce q carolus Inp. limitatur

ad priam furtum qd est infra 5 f. Limitat
isto qd i. i. ut tam n' heat si fuerit inop
nec habeat unde duplu solvere p't, hinc n' d' leg
conere detentis puniri debet, ita Carolus.
d. oot. 157. facit huc tribu' illud qui n' h't
in ore lual in coopore, l. i. infine ff de peni.
l. ult. ff de iniurando, d'nta q' d'ntiones q' d'
dant oot. 216.

Limitat. 2. durado ut dicitur e' furtu' sit nec
manifestu' no si priam furtu' infra 5 f. fuerit
manifestu' pena est, qd nullis exponi, nisi
cedi et relagari possit. Valgo in d'au p'pau'
n'it nullu' d'nf'ar' ^{und} d'z l'aud' d'ant' d'z
in p'pau' et furtu' aut epinae si sit solvendo
restituere debet, ita h'z in d. q' d'nt. penal. est.
158. q' d'nt. varenat. de iur' d'nt. q' d'nt. n' b'.

Limitat. 3. nisi fur fore' p'com' effugerit aut in
domu' alterius ad motu' scali' aut alia quouis
in solida apenderit, aut in edes cu' telo ingre'ss
fuerit, hinc n' sine furtu' h't 5 f. si n' f'ue
sit manifestu', hinc ne moni: filii laqueos in
famine p'com' p'one puniendi sunt, aut alij
ex more cuiusq' regionis et p' p'ntionu'

27
250
Illi extraordinaria poena aut oculorum effus.
pauis. nonnulli amputat concedi poss. Ita
lib. in d. q. tit. penal. art. 159. Cas. late po
na est qd ex istis circumstantiis deprehendit qd
simul cum hact. hoies interficiendi.

Limitat q. nisi furtum excedat s. f. tunc n. talis
sunt arbitrio iudicij puniendi est qd quid arbitrium
q. qualitate furti et personae usq. ad mortalem
tendere qd iudex, uti inquit sup. d. q. tit. pen.
art. 160. Casus. non. repl. lib. r. c. g. n. y.

Iudicij iniqua arbitrio hoc casu puniendi veniunt,
qd nisi aliter habeant usurpatione puto nisi effusio
et similes, et si tale furtum quantum sit ut qualitate
in procedenti lim. enumeratj etiam tunc po
na ultimum supplicij laus sit, p. antea dicta
getio rdo, si amfatus rdo, et si bis furtum fecerit,
quous utruq. furtum s. f. n. excedat, nihil
vix nullis exhiberi, deinde relegari aut
in metallum condemnari debet. d. q. tit. Cardi.
no. art. 161. quid si o. primo furtum ut
rdo fuerit s. f. null. sup. ea in re regri
q. tit. Quis peritorum d. art. 161.

gelio 3. si quibusdam paraly fuerit sine fusta
paul sumpto pperat 5 fl. sine u' in uro
pno laquei, in Lemina pceptionis. sepe
d. q'it. Car. rot. 16r. Limitat hoc i.
ut pcedat de pure singlo in p'asi a pp
eius vigore n' obseruat, ut notant d. d. m. h. i.
Limitat rto hoc tertio gelio d'umado seu, ex
cesserit it' statim annu, na' uero it' annu
uorij pno ofici n' debet, Id' m'itius ex
uoluntate iudicij ob state Imperatoris sepe
d. q'it. Carol. rot. 16 q. Vnde in p'act
crinale y 60. in p'incipio. d. d. et Bachelij in
l. i. et toto tit, C. si ad uerby delicta. ubi
hodie etate inferatis iudicet ad m'itiores
p'ona m'itio mouere debet, hoc tu uerby
nisi circumstantia aliud p'adeant p'uto qd
lale fuerit n' p' q'uenit q' in illis q'libet
de yby p'ura, aut malitia p'pleat etate
in aliq'by n. in yby est q'cox inferentia
etia p'pleat etate, cap. fin. uerba p'p.
in uerbo prudentia. extra de deponse iur
p'ueru, na' hoc casu mult' f'ay Car. 54y.

in d. q. ut p. nali, a. d. ibq. ut iudices ²⁵¹
ris peritos q. s. lant quomodo talis puniri debeat,
ad

Ad & interdum quoz
S. C. i. q. d. d. p. n. t. ex p. n. i. r. l. r. e. g. u. l. a
de feni p. t. q. d. o. p. e. f. e. r. e. n. t. e. n. e. a. t. f. u. r. t. i. & u. e. l. t. i. n. f. .
de iniurijs na qui occasione damni dat, damnum
ip. s. d. e. d. i. k. e. i. l. l. i. g. i. t.

Explicit regula i. ut ope ferens n. solus obliget
ad p. n. a. t. e. d. e. t. a. d. r. e. i. a. b. l. o. t. o. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. l. a. u. a. r. i. i.
c. a. p. p. e. c. c. a. t. u. s. r. p. & i. r.

Explicit r. q. d. ad p. n. a. t. e. f. u. r. t. i. o. b. l. i. g. a. t. y. s. i. t. o. p. e. f. e. r. e. n. t. e.
e. t. s. i. d. u. e. r. e. t. i. p. s. u. p. r. i. n. c. i. p. a. t. e. f. u. r. a. f. u. r. t. i. s. t. a. c. t. u. s.
a. c. p. n. o. r. e. p. l. i. u. e. l. q. f. r. u. p. l. i. s. o. l. u. t. o. n. o. q. u. o. t. i. e. s. d. .
u. e. r. s. y. p. l. a. n. e. s. e. r. m. a. l. e. f. i. c. i. o. a. c. t. i. o. p. e. l. i. t. u. n. o.
p. n. o. s. o. l. u. e. n. t. e. a. l. i. j. n. l. i. b. e. r. a. n. t. s. e. d. d. e. b. e. n. t.
s. i. n. g. u. l. i. i. n. s. o. l. i. d. u. s. p. n. o. s. u. a. l. u. e. n. t. e. l. p. e. n. u. l. t. e. t.
u. e. l. t. s. i. n. e. s. s. e. t. q. u. o. r. r. o. u. t. c. o. g. n. o. s. c. a. t. u. t. r. u. s.
e. t. q. u. a. p. n. o. a. o. p. e. f. e. r. e. n. t. e. s. i. t. o. f. f. i. c. i. e. n. d. y.
& s. i. n. t. d. i. s. t. i. n. g. u. e. n. d. i. c. a. p. s. n. o. a. u. t. a. n. t. e. c. i. u.
n. e. t. o. p. e. q. s. f. e. r. t. p. u. l. a. u. t. f. e. r. r. o. n. e. n. t. a. a. u. t.
l. o. l. o. s. a. d. f. u. r. t. u. s. f. a. u. e. n. d. u. s. y. s. a. c. c. o. m. o. d. a. t. a. u. t.
a. r. m. o. u. t. l. a. u. t. h. o. m. i. c. i. d. i. j. f. e. r. t. a. u. t. i. n. i. p. t. o. c. i. u. i. i.

ne ferat opes, puta siqz exculiat re in mari
ly alterius, ut ea tertius auferat, aut si obstat
aut cohibeat, donec alius res alterius auferat,
aut post crimen puta recipiendo fure vel
rem furtiva, primo et isto casu qd dicitur est
qd opem ferent eade pena sit officendi, qd
ipso is qui delinquit de ipso comitib, plesit
in l. ult. ff. ad l. cornelio de sicarijs.

Sim. seu de clonac qd dicitur i nullum locum heat,
si auxilium sit opimus ipse delicto semel si sit
remota a delicto no tunc extra ordinem
ut pona est officendi. Couar. in cap. b.
sumofq. r. parte. §. n. n. r. extra de ho
micidio, ubi de coi restat.

Sim. n. ut n' cedat si ignary delicti qd
prostat auxilium, puta si auomade meo aoma
si collocat meos equos ille que respic in aco
habere homicidia perpetrandi, etel si ad
moueat scalos peptre, putant alder
uelle res suas ab alio auferre. Ita in
glot. in cap. vltima raret. de reg. d. in 6.

3. case, si auxilium post delictum p[ro]p[ri]e p[er]telis p[er]telis 252
est q[ui]d talis u[el] ordinaria sed extra ordinaria
pena p[ro]p[ri]e officendi. Menoch. de arbit. iud
lib. 2. cent. 7. case. 343.

Limit. si p[re]cedat tractatus alius de auxiliis
post delictum p[ro]p[ri]e p[er]telis, quibus cogitatur
q[uo]d de homicidio et p[er]telis ut tali die u[el]
loco adfut, equi hinc instructi q[ui]b[us] effugere
possunt tunc hoc case, auxilium post delictum
p[ro]p[ri]e ordinaria pena est officendi Meno.
d. co. posterior p[ar]t[is] huius & n[on] in quo de
p[ro]p[ri]e agitur eo i[us] que supra in hinc de
mondato diximus intelligit.

De furti actio.

In hoc & tractatu de actio[n]ib[us] que p[ro]p[ri]e p[er]telis
p[ro]p[ri]e, prima est actio p[ro]p[ri]e, qua sup[er] d[omi]n[u]m ad p[er]telis
u[el] p[ro]p[ri]e, u[el] p[ro]p[ri]e, cui actio[n]i et pena in mino
rib[us] p[ro]p[ri]e inest, et h[ic] ad h[oc] hodie l[ex] l[ex] indi
cat expresse Carol[us] et sty. in p[ar]t[is] p[ro]p[ri]e. penal.
art. 157. eto pena est, actio ad exhibendum
qua p[ro]p[ri]e u[el] res exhibeat, et eiusq[ue] u[er]da ap[er]te
dendey copia fiat. unde et actio ad exhibendu[m]
re iudicacionis p[ro]p[ri]e est, toto lib. f. et c.

ad exhibendum. Zia est rei vindicatio q' datur dno
aduersus quemcumq' possessoris ut vel factus dno vin
dicanti restituat q' testaturum hic. et l. si pignora
q' cum facti ff hoc tit. dicitur q' sit. p'notibz. art. ray.
Elo est q' dicitur factus qua agitur p'ra facta vel eius
horedes ut rem restituat si exstat vel eius opineset
p'fect, si p'uenit ut q' nro hic. et in p'not. q' sit.
Carol: art. 157. est a. hoc actio aliquando utilior
q' rei vindicatio, quippe in q' rei dnis probat onerit
actor et cui p'ficiat vel furto ce subtrahat. l. i.
ff de q' ditione factus, deinde rei vindicatio datur
tm quando res exstat, q' dicitur factus q'ra, post
intentionem q'ra q' dicit, vlt. glo. et questatores hic

DE VI BONORUM RAPTORUM

TITVLVS II.

Ad rubricam

Quida p'fect obligatio que ex delicto descendit est
rapina que nihil aliud est, quam iniusto rei aliene
mobilij p'rimu acceptio, vel oblatio in eo q' p'ri
mo d'q. (iniusto oblatio) reijctio e' rate rapina
oblatio q' non alienarum rerum, bello iniusto, aut in

extre

estremo necess. vel hunc liby copibz quonia in eius 253
modi oblaty q' rini inuestio n' q'uitit' r'ic'it' et
iniusto damni dati q' rini in bonis alienis destruen
dy sub detrim' redendy id est n. p'prie n' est ablat'
bonorum alienorum sed destrucio sub deteriorat' eorum
dy rto, (prim) ut excludat' a rae rapina factus
usuro C. no factus sit aulte et ignorante dno
ad rapina sit uolente sciente et repugnante dno
p'ea q' p'cedenti lib' duba. (De r. rei aliena)
quia si p' bona raptantur non rapina sed raptus ap
pellat', de quo tractat' in lib. C. de raptu uirgi
nis et estio de raptibus et incendiariis. Dy
cto (aliene) no q' qui res sua vel qua sua
se putat sine iudicij autoritate auferat raji
no n' q'uitit' q' p'uenit, hic, p' dicit' de r'ic' (mo
bilis) ad defraus' inuasionis et spolis que est
circa mobilia q' q' tu' hui. no mobilia p'prie
rapiunt' ut raptus sit e loco ad locum trans
ferre ut mobilia inuadant' ut de loco ad lo
cum transferri n' p'unt, unde p'ene p' rapina
in q' bonorum raptorum sine statuta loca n' h'ot, in
rapina late sumpta q' ut se extendit, ad bona

inobedia sequo ad ea solut hnt Caut pona. l. Julia
de in publica aut pivate sine crastiter agat
l. si quis in l. c. unde in. sine agat ciuilita
in §. ult. hic ubi latius hoc de re dicem.

¶ Sed primum tituli.

Ex principio huius tituli colligitur quod pona rapinae
quae infra annum est in quadrupli post annum l. in
quadrupli, in quo l. rei et sententia est sine unde quadrupli
est a d. nisi cur rector qui alios improbitur
d. nisi quibus quod fuerit, non ut id dicitur in
pona quadrupli rapinae inest rei et sententia, ita
ut proprie l. in sit pona tripli. at in fure mani
festo est quadrupli nec ei inest rei persecutio ut dicitur
ex §. parti actio. procedenti tit. huius rei et tribuere
affiguntur ad inter prohibere eos ego l. in actio sententia
qui volunt, credibile est, hoc ideo fieri quia rector
et locus quod fuerit de uolentia ex l. Julia de
in qd accusari huius pona est qdoy de postea
qdyqz uelintur pupliciis l. 3. §. de in punita at
fanti ciuilita pona l. in §. et l. c. est octidra
tio, autem. Sed nota uia, l. de feris fugiliis
ubi est pona quibet extendi usqz ad marke

aut nullae, statimque debere ee infra hoc unde ²⁵⁴
quia raptor in eo gravatus et in altero debet re
curari, Molin. diff. 695. et in distinguendo
aut n. rapina sine homicidio aut in homicidio
missa est, priori case pena gladij puniendo
venit, ubi h. sic est. Carol. art. 126. poste
riori case est pena suspensionis sola d. est.
penal. art. 127. §. 1. quia vero.

In hoc et offendit aduersus quos et ex qua caussa
actio dety, quibus aduersus raptorem, qui dolomalo
res alienas rapuit, non sicut errore iuris vel facti
duty existimet nem sua ee aut licere donec
sua q. n. aufferre ordinaria actione in bono
aut raptorem a tenet & non hic. et l. 4. r. §. hoc
actio. §. eod. ratio est, qd in eiusmodi caso dolentia
intercedere necesse, l. plagij. C. ad l. faust
de plagiaris, nem ne impune quis hoc delictum
sua placuit Imperatori plebe substitutione
pp. nial isto inuadenti isto coeuenit ut re
sua rapient d. n. eius amittat, aliena n. restituat
et in super eius d. stimet prodest, & non. hic. etc.

in possessione sua sunt, sed quoniam ad Romam, ²⁵⁵
sunt cuiusmodi sunt res quodammodo publicae, ut sunt
aerariae et similes.

DE LEGE AQUILIA

3^{ia} pars obl. ex delict. dependentibus et, damnum
iniuria datur cuius et sententia datur ex l. aquilia
que lata fuit a Gallo et Aquilio tribuno plebis, unde
et poena accipit quod ea a plebe rogaverit ut
sic poenam plebis scilicet qua lex, si quae dicitur
valeret et efficacia haberent. huius legis olim
30 capita. quorum videtur in usu esse deperit, cuius
modi fuerit ignoratur, siquidem corpora iuris in
sententia non sunt, si quae prima et videtur in usu non
sunt, de qua se in progressu, possumus a
damnum datur hoc modo describere quod si iactu
eo dato in rebus externis alicuius, obsequium eorum
asperit culpa est dantis proli. diff. 699.
Generis loco poenae iactura eorum nomine apprehendit
destructionis rei in totum aut ex parte et quae cumque
alia deterioratio undecumque, siue ex quo cumque
et eadem proveniat ex parte. (in rebus externis)

reijcunt a rae damni dati reature et capi
nis indebito dato in honore vel fama pxi
mi et particula, (obsequium) et usurpat. ex
cludunt a rae damni dati, furto et rapina
que sunt danno in usurpatio iniuste reueter
seuorum aliorum assistentio. et particula (ca danti)
reijcitur si iustura in rebus proximi dato obsequium
culpa impudici imprimis et iustura in rebus
proximi dato, iusto bello, quia in ea danda
nulla interuenit culpa ad damnum dati,
item ut aliquis alium iustura dat, se hanc
cum moderamine in culpa tutela dependendo
reijcitur. in eo ulla est culpa, rae est, quia uim
in repellere. obsequium. uti. uti. uti. uti. uti. uti.
Sicentio. et qui ut aliter fect, plura huius
modi expro mtere et apud Molin. d. d. d. d.
na. Ad principis et § qd a.

Didit est in precedentibus duo ce. l. aquilae
capite. qd in usu remanent. nunc hic in
principio et § quad a. Imperator incipit agere
de primo capite. qd in hae capitij sumo

afficiat, qd nihil aij a reparatione damni
dari n' liberat, qui n. duob, dicitur, qd debet
n' liberat, plures uni qd illi debet, nisi et
alteri q' sua parte solissim, Cap. eo, q. de
Querebu. et cap. hinc dignus & eius. Extra
de homicidio ergo sicul p' pona' talionis q'nta
reddere debet temp: ita p' reparatione' dam-
ni debet et q'nta reddere parte' p'p'ia
qd n' est uxori et quilibet qd eoru' pater ac
ceteri est, cuius opus et labor honeste inuebor,
et ex occasione eius ad necia ad inidul et
amuldu' cessant, qd homicida de capite p' huc
n. eoru' damno et exoptati n' q'nta nec in iusti-
tia q'nta eos quibus ad iustitia' et dyuolubile
reddunt nisi p' reparatione' damnoru' q'nta
in eos deriuata sunt. p' occasione' p'p'ia, Couar.
p'p'ia: resol: lib. 2. c. 1. n. 1. et lib. 3. c. 3.

In q'nta qd huc articulo legis aij et damni debi-
tatu' habeat, huc solo p' p'p'ia iudicio, huc in ca' actio
iniuriarum p' p'p'ia huc est, qd remittens in
iniuriam n' censet remittere damna p'p'ia et
et p'p'ia, ita e' q'nta agere iniuriarum n' p'p'ia.

col sibi in actione C. aegrie. Couar. non resol. 257
lib. n. c. i. Geil. grad. obj. lib. i. obj. l. 3.

¶ D & iniuria et sequenti

Traduntur in his &. duo declarationes ad regula sup
ius posita, prima est qd laus habeat, si iniuria
vel nullo sane damnum illatum sit, iniuria fidel
huius sumit n. ut citio mirum actiones quatenus
sc. functionis significat, ut in ordine legi hnt.
Sec. sed qualiter q. n. sane id est qd in ius sit
l. de ethi; & i. f. eod. Declarat rdo qd laus
habeat, si dolo aut culpa occidat tenent vel q
dupes, leuis si culpa fortuito hoc fiat, qd dicit
audendum est, cofe quo qd dedit opera rei licite
nec precessit aliqua culpa, na si dedit opera
rei illicita, aut precessit aliqua culpa, sicut
ex lege a plia tenet ut hui l. in l. f. eod. ex
emplo huius rei traduntur in & itaq; et sequenti
hic.

¶ D & his a. verbis

Declarat in &. alio pars regula et primi
capitij legis a plia sc. quanti plurimum quo
ita intelligenda ee ad Imperator, ut est
nec quanti plurimum fiat, a tempore occi

inter annos n'a. a tempore instituta
actionis et pro primo inferat, actiones legis a
pro et potestate, non competit n' ad simplices
offimales rei sed ad id quod plurimum ex anno
corp' vicarij qd' offimori. et inferat hanc sibi
vel ad heredem n' transire l. in heredem ff. de
reg. Juris. Idemque n. cetera Dd. hunc q.
sive actio l. agitur intendit p' pena sive
p' damno dato in veris casibus. non nomine
solutum lib. 2. c. 3. n. et sol. de p. 694.
n. 4. dicunt hanc actionem Dd. l. ea et l. alia
dist. 2. an fallat offimori damni dati an
n. ultra ea et pena potest prioris capi gela
dant, actiones l. agitur et ad heredem transi-
re posteriori o. nequaquam. q' hanc o. hanc
sive facta p' testatorem hic, non dicit imp. quod
ideo ad heredem n' transiret q' est penaliter et
statim q' transiret sive si ultra damnum
quod offimori q' dicitur, l. agitur si
dant ad pena n' transiret ad heredem, si dant
solum ad damnum datum transiret.

Ad illud n' ex verbis

Tradit in hoc § ampliato ad regulam primi capituli
 non si alijs sit interfectus n' solus actio l. oylia
 ut Coult, sed insuper et q'ro auifore oylia ex
 l. connelea de hiorij. l. i. § r. ff ad l. connelea
 de hiorij. l. inde Nerotij. § si dolo. ff ad.
 eos q' q' ex uno delicto dud' nascuntur actio
 nes uno civilij ad rei familiaris q' seculionel
 altera civilij ad publica vindicta tunc altera
 alteri n' p'judicat. q' do ambo recte institui p'nt
 ff l. unica, ff C. q' do civilij actio civilij p'nu
 dicat, atq' actio dependens ex l. oylia ad rei
 familiaris q' seculionel damniij, d' h' emendatio
 nel, actio n' l. connelea, de hiorij ad pub
 lica vindicta tendit, ex q' nec tollit actio
 nel legis oylia nec ab ea tollit.

Ad § Capite. 230.

hoc § exponit. § in l. oylia caput, cuius pro
 hoc regula q'inet, vulneray seu p'pende
 strapede itel occidens aut vulneray q' d' cum
 aliud scilicet q' ex p'pende nro n' est, aut d' cum
 in q' d' cum re maiora damnu inferens q' h'
 ea res, trigenta diebus propinij plurimij fuerit

In d[omi]no dare cogit tenet ergo hoc c.
legis aq. primo if qui vulneravit serum alterius
aut strapede, nec prendit glenat, ut h[ab]et hic, et
c. si serum §. tertio a. c. ff. eod. r[ati]o if
qui strapede que prendit nec n[on] est, ululica
nec aut sero bestia, vulneravit aut occidit
et sic if qui in aliis rebus iniuriis damnum dedit
quodlibet a. hoc c. minor pena pro prima et
delicto pena correspondet, plus n[on] est sendere
quo vulnerare, p[ri]mo et inter est a[li]o n[on]
pecco occidi, quo vero bestios, intelligenda.
est hoc s[er]m[en] caput, sicut p[ri]mo. sc. si iniuria.
Dolo, culpa lata, levi, vel leuissimo, modo sup.
explicato) vulneret, occidat, aut damnum det
ceterum de variis speciebus factum in q[ui]bus
rebus quo modo damnum iniuria datur et hoc
c. expendit ff. Tradit Vlpianus in c. si
serum ff. eod. Prolixi. disp. legy. quos bre
uiter coa nos venio.

Ad ceterum placuit.

ex hac l. aglio. tres actiones noventur quoru[m] pi²⁵⁹
mo id directo l. aglio actio. et ipsis verbis
legis quibus quibus si immediati a corpore in corpore
dammum datur. ut veluti si pro manu tenent aut
impede alterius quod occiderit aut vulneraverit quod tunc
in se hinc necesse est verbo l. aglio, aut n. iniuria
occiderit, fuerit superius iniuria. et de huius
lij, quod ex interpretate, scilicet, de hac legis etiam
ex verbis quibus veluti ut damnum datur. de n.
corpore in corpore hoc quod actus corporalis immediate
rei deterioracionem n. impedito, veluti si Tibij
ita equum suum proferat, ut fama noceret ne
conestum aut e quo a corpore in n. corpore veli
si siquis ex manu alterius exultat amuluz
cadit in oculo l. si tenent. et si quis de manu
eadem. istis actio est subdicio in factu ut
quod a n. corpore in n. corpore damnum datur
veluti si quis tenent oleum, aut pedibus vincat
misericordis datur liberet, et is qui supra se
recipit

DE JURE JURIS

lib. 4.

Tit. lxx. De Inurijs c.

Comp. in hoc tit. de q̄ta p̄ obligatōe ex delicto
dependentur iniuria si agit, et q̄ cui illigēō nota
dūt, iniuria vocabulū duobz modis sumi, genericē
sc. et specificē, genericē simpliciter, significat ut
in q̄o iura sūt, ita ut apprehendat cetero aut
delictū quibz fuerit rogatus, homicidii aduulsi
specificē u. acceptū quāmetiam vulgo aut p̄sonaz
denotat ut h̄t in principio h̄c. Definitio p̄t q̄
p̄t delictū quo q̄s corp̄s dignitate vel famā alterius
dolo malo cadit, q̄ dicitur in principio, h̄c et l.
primo §. ead. dixi dolo malo. In dolo et
effectu lauentis illa q̄ribz, neq̄ sine q̄libz
et mente fieri p̄t, etiam ad quāmetiam ali
cuius q̄ p̄tinere videat, l. qui ferunt §. de obl.
et alt. l. 3. §. i. l. ex cornelia. §. hys libris.
C. n. solut in principio §. hoc tit. quare neq̄ q̄
in que dolo n. cadit quolis est furiosus et
impubes que fraudis capax n. est neq̄ q̄
qui vel dixit vel fecit, q̄d q̄ se q̄d iniu
riose est, et n. ex affectu iniuriando sed pro
p̄t aut iocandi, vel corrigenti iniuriarū actione
queriri p̄t. D. l. tertio §. i. et 3. l. iniuriarū

262
Ex. huj. 88. talis reg. de sum. p. t. nabit, q. in
inuria n. solut. p. se met. ip. t. ut p. t. si p. t. uel
beret. et quid. ei dicat. Q. Sed et p. alios, ut si
uxor liberi et ij qui p. t. eius p. b. t. h. i. s. u. t. u. l. l.
yran. h. i. p. u. l. l. e. n. t. u. l. l. q. u. i. t. i. u. l. l. i. s. d. i.
e. o. t. u. r.

Ampliat. regula qd. gradibus inuria illata uni ex
sanguine iuribus uel ex cognatis uel ex fami
lia censetur. Toti cognationi et toti familie
illata. Bartolus in l. les. conu. l. c. a. f. h. o. d.
Joston in l. si. r. o. p. u. l. a. t. y. & c. r. o. p. o. n. y. f. d. e.
u. e. r. b. f. i. g. e. o. d. e. r. a. o. y. i. n. i. u. r. i. a. f. e. i. t. e. s. g. r. a.
u. i. y. p. e. u. a. t. q. u. o. p. l. a. n. o. t. i. n. i. u. r. i. a. o. f. f. e. r. t. a. p. l. u. r. e. s.
u. t. p. l. o. n. o. s. g. i. u. n. t. a. s. d. i. u. i. s. t. i. o. n. i. s. r. e. r. e. q. u. o. s.
Hinc ampliat. p. r. e. n. o. t. a. d. e. u. o. l. u. t. i. s. f. u. n. d. q. q.
l. i. b. 2. c. e. n. t. 3. c. o. p. a. 2. b. 2. l. i. m. i. t. a. t. u. l. u. p. p. e.
u. e. z. i. u. m. u. e. l. p. l. u. r. g. r. a. d. u. s. p. a. r. t. i. b. u. s. J. u. d. i. c. i. y.
a. g. n. a. t. i. s. i. n. i. u. r. i. a. i. l. l. a. t. a. c. e. n. s. e. r. a. t. n. a. r. e. m. o. t. i. o.
i. b. y. a. g. n. a. t. i. s. p. u. l. a. i. n. s. t. o. e. t. 6. g. r. a. d. u. s. y. s. t. i. t. u.
t. i. y. i. n. i. u. r. i. a. f. a. c. t. a. n. c. e. n. s. e. r. a. t. y.
D. e. c. l. a. r. a. t. y. s. e. u. l. i. m. i. t. a. t. y. r. e. g. a. l. a. p. l. i. c. i. t. s. i. b. y. i. n. i. u. r. i. a.
p. r. o. p. r. i. s. q. u. e. r. a. t. a. r. t. i. o. s. a. t. a. m. e. t. n. o. n. s. i. b. y. e. x. e. r. c. i. t. a. r. t. i. o. n. i. y.

querere, n. n. ois iniuria effectus iniuriam age
re pot. na licet filio familiarum iniuria inferat
eius nascatur actio ab omni n. ipse, sed potest
et illi pro vel filij nomine solus proponere pot. l.
Sed si unus & alius proder. In hac lit. cap. pro
ratione. de ha. excoicationis, et D. videri
quos referat et sequitur filij clarus. Et. s. recepta
in leant & ill. 458. n. 44. observat in
si poterit per eius prode est filius et adque
actio iniuriam pertinet ab omni h. aut aliter
impeditur ad agendum ubi a. amen, aut aliqua
alia rae ita ut actio non possit sufficienter
intentare aut in leantat y. n. u. e. p. t.
hanc se cognoscit et examinata q. iudic
admittit filius ad ea intentando aut inte
lato q. sequenda, p. leant in l. Sed si unus
& alius proder. ff. eod. Prolet. de Inst. d.
tractatu 3. dipp. 25. Et licet uxori
iniuria inferat in n. ipse sed marito exercit
illius actionis credit & potest, hic ubi inquit
p. s. in omni defendi n. uxores a viris, viros
ab uxoris equat est defendi. pot. in marito

in libello iniuriam narrare iniuria, et sibi et
 uxori illata esse se probare ut utroque iniuria
 exprimitur. Denique licet iniuria uni de cognatis
 illata certatim sibi irrogata non sit, sed simul
 iniuriam agere possit, non tamen et vero est. Ita
 solum admitti ad accusandum proximiores in
 gradu quod ipsi accusare volunt, alioquin admi-
 tuntur qui post ipsos sunt proximiores, sicut
 est, solum proximiores in gradu quod non est
 nitere delictum, quod non. repl. lib. 2. c. 10.
 n. 5. p. l. si plures. ff. de accusat. et p. l. r. d. l.
 § si simul. ff. ad l. cornel. de adulteris.

Moliri dicta deff. ubi hoc de re latissime
 agit. Ad § panact et subseq

Quo sit pena iniuriam explicat Inyphat § pa-
 no, et legi hi. § quo re et § abrox, hic
 notandum, iniuria de qua hic agit in loco,
 suo dividit in atrocet seu gravet, et in
 atrocet seu levet, ex uno a. et q. capitibus
 evenerit potest, ut in iniuria sit atrocet
 ubi in d. § abrox. et in l. proterre edixit

primus est ex parte ipsius iniuriæ in se pul-
cherrimo peccato est magna et gravis ut si
vultus magnus influitur sicut si nullus
membris interveniat aut si nobilibus igno-
ret solus humilis, est qui illo offerit et
maneat, ut si oleum accipiat, si fuisse
sunt et cetera aut pedibus quibus, quo est
et atrociter iniuria dicitur si cui dicitur
mentis, modo ille est aliquid existens.
videtur est, ead loci, in corpore persona
iniuriata in quo iniuria est accepta, ut
si est in oculo sicut et cetera aut in facie et
n. et cetera in alia corporis parte non est atrociter
facta in oculo aut facie atrociter potest
D. l. p. hoc. Similiter est loci in quo sunt in-
iuria facta, ut si facta sit in loco pub.
in Ecclesia aut alibi coram multitudine
D. l. p. hoc. Similiter est et loco quo
iniuria est, offerit, ut si facta sit in Imperio
loci et loco, iudicium parentis, D. p. iudicium.

263
si sacerdoti fiat, et maxime vesti-
by facij indulo chore iniuria capset. C. de
C. hoc tit, qserit et ut iniuria accret
col qualitate p bone que illa inferit, ut
si iulij h¹ et obredito C. de apud tabiones
§ qd aut p¹ hoc ff hoc tit.

Hic ita premisiij de pena agendum itaq olim C. de
tabul. totis pena p iniuria membri abscissi seu rupti fuit statuta
ut si ei qui manū abscidit, manus abscideret, aut ut ei qui dente
extrahit, aut oculum eruit, dexteraq extraheret, et oculum erue-
ret, id postea in defectu inel abijt, et dūto pro torij alia
pena introducta est, q idcirco p¹loria seu honoraria
nuncupata ut si. attenta qntē iniuriae^{ca} est et inel et
pena iniuria qntē parata et aequalij qntē, nec illa
illud in defectu inel abijt, et hoc illis successit, et dū
nū et ut bene ostendit Molina de J. et J. h. i. d. p.
13. talionis illa pena q primo aspectu in p¹la,
debat et equalij, sapissime in equalij est et in
iniusta, timides in p¹la n¹ allingent, aut eos excedent
es qd una et eade iniuria est i¹te p¹one cui
inferitur et ex eadem circumstij accrescere et
decretere p¹. v. g. si princeps alicui de infimo
plebe oculum erueret, ex lege talionis, quoy ei oc-
culus est erueret qd certe in p¹la et maximoy

maximam in dyllem qd inere qroum hie sed para
erutioni schli in pmpie qua plebeio e qro hie
Beig aliq pmpie oculom ducet, et l. Valroni eade
occuly tantum eruedy ed. quod certe in
equalitate qd inere nulluq, deficeret a iniuria
nulluq, deficeret ab iniuria qnte, qua pmpie
to delicto intulset.

Ampliat. i. ut laud heat hoc pona et hie
dicat se ex vno vndis iniuria sentit qd
clouy recept. scilicet in verbo iniuria prope
fuerit. nec obstat. reg. qd qd colore iracundia q
ff de reg. d. qd fallit in delictis sigs.

a delicto ex casu poct pp iracundia rous
in delinquentes poct fieri ad animum pna
dy itaq, est, qui colore iracundia deligit
sed nung. l. i. C. sigs nup. maledicent.

Ampliat. n. ut laud heat hoc pona et hie
qs in aio iudicio aduersario suo renuhat
iniuria ac qdoret, no ad huc in foret
Seniore opere pt ad pona laur. non. repl.

lib. n. cio. n. b. no est qd sola ronnem
et adim qd hilitatem vindicta n' in uel n' esse
centes, Barb. et D. d. ceter, in h' n' solu

268
§ 1. ff. hoc lit. Lincolat, seu declaratio pcedens
doctrina i. ut law heat, damno facto iniurio
optinet, est pofit, et optinet seu qdemmal
iudicij legalis ita gloss. hui in verba optinet.
Declarat. 2. ut law heat, hae pona si agat

similiter locis si agat civiliter.
Declarat. 3. ut law heat si modo is qui iniurio
intulit sit comples et solvendo pona, no si sit
pauper, succedit regula, qui n' ht in ore tuat
in corpore, l. sigt iniurio ubiq. ff. hoc lit.

Ad § in summa.

In hoc § traditur quadruplex iniuriosum qd dicitur
explet sc. civilis et civilis qd. ut auctor in libello
optinet iniurio pona pcuria quibz nulle
eadem sibi ad iudicari petit, civilis ut auctor
rem in corpore iniuri aut pona infis us
plicari petit. l. ult. ff. ead. qd. hoc casu
pono iniurie arbitraria ut colligitur
us verbi testy nri si a. civiliter sc. agat.
pono eo officio iudicij extra ordinario pona
vel irrogat, qd. coij. dd. sea. teste Julio
dono. lib. 5. decept. servat. § ult. 783

• quomodo cumq. a. regis damna inuiciorum filii
 Panij. l. in flume. ff. de pub. l. i. ff. de
 qui notator infamia. §. ult. inf. quod in de
 throni et quomodo inuiciorum a. ad eum
 n. minime extendenda quod, ff. l. ij. ff. eod.
 ad eundem hanc infamiam potissimum hanc cautela
 traditur ut reus qui limet quod emoret inuiciorum ante
 est dea soluat epistolam, inuiciorum petitor, tunc
 hac re geit. tract. de lib. v. obs. 103.
 Ad hoc actio.

In hac & promit unquam qui inuiciorum et ceteris
 extinguunt, se deservunt, ut si inuiciorum affectu animi
 abilitate ut inuiciorum regat loquendo solutanda
 videndo ludendo bibendo, & n. solut §. i. ff.
 hoc lit. e. q. cor. de. l. i. Julij. Clary. lib. v.
 §. inuiciorum n. ii. ff. In recte limitat inuiciorum
 Christiano charitate atq. et honestate in fo
 cit, ad eundem scandalum et offensionem
 alienam ut si ambo inuiciorum est, et ad uno
 eandem mentem collocati, quomodo sunt et ali.
 nudi q. hanc actio peruenit. quomodo et ff.

ita glossa huius. Ampliat. 1. ut habeat locum
in iudice ordinario sed et arbitro. C. si quis in
prohibendo. C. de partibus glossa huius in verbo
libet potest et in l. sui. si de uariis dextra
ordinarij cognitionibus nos est per arbitrio
potest redire ad iustos iudicium, l. i. si de
arbitris. idem in notariis, qui ex imperitia
necio et utiles clausulas in suis omittit, l. si
C. de magistratibus querendis, idem in exami-
natores testium, non eadem est aut ratio, quare
idem est iudicium, nam ipse lex est specialis, et ratio
gratit, tunc extendit ad alios casus similes
ita sic. C. de. non sit locus legalis - a loco loco.
a ratione legis larga

Ampliat. 2. ut locum habeat non solum in eo qui ex imperitia
male iudicant, sed et in eo qui omissis negligit
iustitiam administratione morose. de arb. d. 99. lib
2. cent. 4. casu 34. ratio illa est per negligentiam
administrationis iustitiam culpa est omissionis
Ampliat. 3. ut locum habeat ista pena non solum
si pro iure, sed et si pro vel opinione iudi-
cis, ut tradunt de. in cap. 1. extra de consuetudinibus
Quo la limitat primo si casus sit falsus

quod vincit si q̄ra q̄ ea afferat expresso testy^{z 67}
hō si p̄ opinione n̄ cōi test̄ sed rāo aliqua
p̄bilitissima de Nru. Eber. in d. loq̄ legal. in
loco p̄ autoritate

Declarat̄ seu limitat̄ hoc ex p̄m̄ d̄m̄modo, culpa
lata uel t̄m̄i uider̄ male iudicet, nō si dolo id
ip̄m̄ faciat tenet̄ et maleficio

Ad h̄m̄ it̄

In hoc q̄ de r̄do Ex̄lo obligat̄ ex q̄i delicto de
suscipit̄ tradit̄, ille siḡet̄ et cōi domo p̄pria
uel yducto de q̄i uel effundit̄ aliquid in uia
publica q̄o dānum dāt̄u obtin̄, tenet̄ p̄ p̄t̄
h̄m̄ ad q̄m̄ ita ex q̄i delicto si fosse illius p̄
milia deiecit̄ uel effuderit̄ r̄do h̄m̄i rei
est, q̄o interest̄ reip̄. uia publicas et securas
lege i. in p̄ncipio §. i. et l. b. ff. de his qui
effuderunt, uel deiecerunt, p̄no a. h̄m̄i obliga
tionei actione in factu p̄licu, et est dupl̄
dānum accepti q̄ p̄p̄t̄ dāt̄u, si in libero h̄m̄i
nō dāt̄u p̄t̄, in arbitrio iudicis d̄stimat̄, si
h̄m̄i auct̄ p̄t̄ 50 fl. aureoru p̄no imp̄ligit̄, q̄
nō h̄m̄. Cōdem̄ illud h̄m̄ notandū q̄ in l. b. ff.
reuelante nemo p̄niet̄ q̄ delicto aliteriq̄ uel
delicto legunt̄ p̄of auct̄ores. iuxta l. sanc
tius C. de p̄nib̄, cōsueq̄ uel nec p̄ten p̄orte

probetur iniquitates filij nec pro delicto filij
se habet puniendi, id valent ut in pena
corporali, in pena a. punitio negotio
no hoc capi ut plerumque vixit q. alio punitio
p. sed q. d. imity maxime si l. vel statuto
id si cautus atq. ita illi debet, regula, hinc
culpa nisi sub h. cao, nemo debet puniri
de reg. Juris in b. ita dicit Thomas 2. 2.
q. 87. n. 8. et 2. 2. q. 108. Canon. v. v.
resolub. lib. 2. c. 8. hinc fit q. in hoc q. mo
punitio dicitur ex delicto punitio
f. d. 3. id est executor.

Sicut exprit, in exequatore, compone padularis
est, qui tenentur ex ip. maleficio si q. suo aliq.
subtrahat vel hosti vel ipsi qui in nam ut hanc
dicitur a. executor is dicitur quotidianus quasi
namq. pertinet, c. 2. f. de ex. f. de exen
itatoris art. Campo qui statones, hospicio re
cipit. l. nauta. f. nauta corp.
Amplius hoc exprit ut obliquis ex hoc q. de
lito natiq. hinc res tradat sigillatq. nec clare
sue n. nautq. nautq. hinc hospicio est tradat
tanponi hinc recipiat ad hinc l. hinc, hinc camp

veloneat clauet, sine tradat hospiti, ita glossa
in l. fin. verbo itel si prodo ff. nauis cargo
neg. p.

Limbaty exple, na hoc obligas ex pte debito
tunc orit ut adiciny eoru quoru oporo aliter na
libio fuerit est factu, sem h ipse cargo fuerit
quidat, ito tunc enim tenety ex debito, et
ifra est uerori pte in libet. Dd. in l. act. ff.

de in libet iunado
itro declaraty, lamado ut digniny p eos qui se.
de familia sunt, uel quoru oporo qd uelty repat
feraty na si p uictory uel reliquos hospitey repat
auferaty, obligas aduersy exercitore, et qsi de
luto n. naphy, besty in l. un. § fin. ff. pueri
aduersy nauoty cargo neg. p.

DE ACTIONIBUS

TITVLVS. VI.

De actionibus.

Cum de ius quo utimur uel ad personos uel ad res
uel ad actiones p hinc, § fin. ppro de iure natu
y. et civil. et de illis hacteny dictu est. psequenter
nunc de act. radendum.
Est a. actio ius, psequendi in iudicio qd sibi debety

Præterea in principio huius. Post hoc loco accipitur
de facultate agendi, sicut in l. prima ff.
de usufructu, et facultate fruendi.
ff. de servit. Quest. prædiorum, et facultate
eundi ambulandi, et sic de re incorporali.
licet eius exercitium in facto consistat,
Dicitur sequenti ut excludat exceptio que
non est nisi persequendi, sed repellendi et ex
cludendi intentione agentis l. i. ff. de except.
Fieri in iudicio, quod est in iudicio agit et hoc
actionis nomen nunciat, l. constat. ff. de iure
eas.

Ad & omnem

In hoc & agit de prima obli- gatione principali di-
visione actionum. quæ in reales et personales
dividuntur, realis est, quæ petitur vel non
ob obli- gationem, et actionum gra-
ff. de rei vendi. et personales u. actiones sunt, in
quibus agitur contra eum, qui ex contractu vel quasi et
delicto vel quasi, noluit obligatus est, ad aliquid
dandum vel faciendum, et semper aduersus eundem
locus habet, d. l. act. ipsiusque per bonam et equitatem

269
Propos. hic n. 2. Diferunt, ergo hec actionum spes
in origine seu causa efficiente non personaliter im-
mediate ac principaliter ex obligatione abstracta
vel quod realiter in eis dominus vel miles in se quod
non est huiusmodi, ut hic, et l. i. in principio. In
de obli. et act. fuit lex licet, & ea obli. A. de
pau. rdo diferunt non nam personaliter est abstracta
personaliter eam non excedit, sed legem huiusmodi ultra
corpus capro laprosus, glossa in l. tertio. R. p.
suis. in horede in d. r. p. r. i. n. c. ut de functo uno
non eodem persona ce censet. & i. in auct. de
iure iure iurando a manente d. realiter in. et est
ca. et in in ipso dicitur et in situ apud que sunt
et est. l. actionum gra. diferunt et p. ce
seu medio quod dicitur non in personaliter taliter est. ca.
verbo exprime ad abstracta in reali regit
se. provincia ca. exprime. in ta gloss. in
cap. 2. de libelli ablatioe.

Ad & sed iste.

Propos. in hoc & rdo actionum sunt diuisio quo
se. vis actio dicitur aut civilis aut pretoria licet a.
pluribus quod iuris civilis dicitur ut dicitur sup.

supra lib. i. ad p. i. a. de iure reali gentium et civili
hoc in loco p. i. de p. i. q. ut distinguitur q. i. in
procurat unde civiles actiones hoc loco dicantur q. i.
forma specificam ac solemnitas ut ut ad hoc effica
ciam ac robur a iure civili hnt, hinc inde et p. i. q.
iuris aliqd dicit nullis modis iusta l. et ad hoc leg.
ff. de p. i. et p. i. hic in appellandis actionibus p. i. q.
ea quorum forma et solemnitas a iure p. i. q. est
inuenta et q. i. quod si queras quid no. magis sit
huius distinctionis ^{ut} locus et effectus. p. i. q. n. exigunt na.
actiones p. i. q. maxime p. i. q. hnt, amales Jul. i. de
durant ultra annum. civiles vero hnt p. i. q. durat
usq. ad 30 annos l. in honorarij ff. hoc lit ubi cetera d.
Ad 2. namq. si
addidit hoc q. i. ad p. i. q. in reale et personale in corp.
explicatur prima p. i. q. actionis p. i. q. realis, q. publiciana
appellat; deo si dicta q. i. a publico q. i. hnt ob eam
caam ^{iniquitatem} ^{erat} q. i. q. qui bona fide iusto titulo
a n. dno rem acq. uerat ac iure usucapere coeperat,
nulla haberet actione (no iure civili nulla p. i. q.)
no. quo re si ea forte ante usucapione complectam am
fisset, et possessione exadisset, reperderet, q. i. hnt.
Definit itaq. hac actio recte in hunc modum. Actio
publiciana actio nil aliud est qua actio p. i. q. realis,
qua petimus id, quod nobis ex iusta caa a n. dno bona
fide traditum est, et n. d. usucapit q. i. hnt, ex qua desic
q. i. ad p. i. q. publiciana ex parte actoris q.
regri. primus regrius est, traditio rei uel uera uel ut
in reb. copponitib. l. i. ff. de publiciano, uel quos

traditio id est patiens ad in rebus in corporalibus, ^{quod est} ^{principaliter}
 ff. de servitutibus, rō est, qd publiciana introdunda est ^{et ppe}
 ut usufructuarius, et sine traditione vel qm possessi. vel qm
 nulla p̄cessit usufructuarius, ut diximus in l. 6. l. 2. rōm
 regitū est, ut res sit tradita ex iusta causa id est ep̄mpto
 l. 1. usufructuarius habet ad dnm transferendum. l. 1. c. 2. ff.
 hoc l. de quo et d. 2. ^{et} ⁶ ^{agitur} ^{conium}: qm est, ut dicitur
 rem tradita accepit a n̄ dno ut in § nro hic, rō est
 qd si a dno rem accepit, factus est rei dny unde si eius pos
 sessione forte amittat, habet rei vindicāem. qm regitū
 ut actor rem bona fide sit natus, deo. hic. et in l.
 cum qui § pretor ait ff. hoc l. rō est, qd ibi h̄t locū
 publiciana ubi prescriptio recurrit, et est ^{causa} ^{ubi} ^{est}
 prescriptio publiciana locū n̄ h̄t, l. h̄c a. § h̄c
 alio ff. ad ^{bona} ^{fide} ^{nulla} ^{prescriptio} ^{procedit}
 ut traditur in cop. possessor de reg. d. in l. 1. et
 neg loto dominus d. l. 1. § 1. nec publiciana locū h̄t, ex
 parte rei regitū. i. qd sit vel rei possessor vel detentor,
 vel qm possessor null ut dolo depierit possidere h̄t et
 in rei vindicāe h̄c regunt et regulariterque regunt in
 rei vindicāe, in publiciana quoqz regunt l. in §
 ff. de publiciana. rō regitū ut possideat sine titulo
 l. h̄c. § si duobz ff. eodē tenz si cui titulo. rō est
 qd duo iuncto ligant plus qm unū et h̄c ^{titulus}
 titulus in possessione plus h̄t in regunt aliterqz ^{l. 1. § 3}
 rōm ⁱⁿ ^{quo} ^{debet} ^{esse} ^{titulus}
 rōm ⁱⁿ ^{quo} ^{debet} ^{esse} ^{titulus}
 rōm ⁱⁿ ^{quo} ^{debet} ^{esse} ^{titulus}
 qui possidet sine titulo quam qm cui qui possidet cu l. 1.

271
dari dignissimus qd, cui culpa ipsi imputari n' potest.
quod vel suam naturam n' iudicari, ^{cum} ²⁷¹ ²⁷¹
sua eam ab eis fuerit coacta. Datur porro
hoc actio adversus possessorem qui rem fructu su-
re civili usque cepit, proq. dno subiecit, cuius
intentione est actor dicat rem suam n' ee
usquepta, sed se ad huc eius ee dominum occupat
rea ea tanquam suam restituere oportere. Ceterum
intra annum rescissio usqueptione intra annum
iure institutionis intentari debebat. p. textu in
q. no. hic. qd. postea iure cadit ad quadriennium
extensum fuit qd, C. un. Eod. C. de temporib. in
integrum restitutione, hodie in camera id n' ser,
naturae ut ^{longo} tempore. At post quadriennium inter-
vallo quidatur res. Ninq. cent. i. obfer. si.
Hic et item si quis

Tentio actio in rem pro ⁱⁿ ^{bonorum} ^{pos}
quod vulgo pauliana appellatur quae credit-
ores postquam ex se ⁱⁿ ^{bonorum} ^{pos}
lesione debitoris pignoris eam misit sunt, ea
bona in ipsorum fraude a debitore alienata

rescissa alienae repellunt, tanquam n̄ alie
nata unde hoc actio datur a creditoribus
a pretore nisi in possessione bonorum de
bitoris sui et datur de bonis illis a credi
toribus, possessis alienatis per debitores in fran
dem creditorum sc. quo minus illis satis fiat
Et datur aduentus quofuany rerum
alienarum possessores, sicut et de
coherens in rem actionibus dictum est, in
sentio n. huius actionis et creditores
rescissa est alienatione dicant res
illae alienatae n̄ fuisse sed semper
in patrimonio debitoris mansisse Ideoque
et se ius pignoris qd prius ex promissione
in possessione consenti erant in bonis
illis retinuisse

¶ D & Serviana et
quasi Serviana ○

effantur in hoc & dua alia actiones
 pro bono reales, scilicet serviana, et qua
 si serviana a prolatore servio sic dicitur.
 est a. serviana actio pro bono realis
 quae locata ad res quo a yduatione in
 rem locatam ut perpetuo illinc essent
 infecta et illata sibi qz pro portione
 atqz deterioratione rei locatae sunt ob
 ligata, agit, et a quocumqz possessore
 qz pignus auocat, et donec ei satisfiat
 retinet, ita colligitur ex & mo hic. Itz si actio
 pro bono ga a servio pro bono intro
 ducta est. Itz ito quod si actio realis
 ga dno rei locata quod aduulter qz
 iij possessione ^{orem} rem introducant cumqz
 tempore sequitur, nam si locator p por
 tione et deterioratione rei locatae sunt
 gsequi n' pnt, et possessio rem illatam
 ad alium perueniat pnt locator eas et
 ab alio auocare et loco pignoris donec ei satisfiat
 retinere

actio loci habet reynit et a locato proponitur n soluta
§. mro hui et l. centi Jurij C. Locati

De qto ut ppetuo illi cent id est quandiu durat
tempo locationis alioquin n' cent tunc obligata
l. p' d'ij. §. in q'by casu pignus tunc t'rahit hui
est q' p' reby illatij ad tempu ubi t'rahit nec
colores qui merces suas inferunt. donec eas vendant
hac actio n' ppetat, nisi glossa nra hui sup
verbo colom' nisi tempore solvendi p'ponij
essent in taberna, l. cu taberna §. de p'ij
de p'udicij est de p'vincia destinata ad quo
tidianu usum, et necessitate rei familiaris q'a
n' ut p' ppetuo ibi sint inferunt. l. si n' in
ducto. C. in q'by casu §.

De §. inferat et illata ad ostendendu res p'ducto
rij n' illoty pro p'pione obstructas n' ce. l. r.
§. 3. §. in q'by casu pignus §.

De §. p'ij, §. pro p'pione rei, q'a de nos
locati §. p'ductoris q't, ut p'p'io soluta alij res
locata facta terta §. servat, si quid ergo ex negli
gia p'ductoris in re locata deservat, deterioratij
fuerit nec refectus, aut p'p'io n' soluta, p' coq
res illata tunc obligata sunt, donec

efficiat. et nemo solvat. D. C. r.
 Dy 7. locum obligata sunt, non si conductoris bona express
 se locatori obligata sunt dicere hypotheca expressa nec
 haberet hoc actio locum, sed quasi serviana de qua paulo
 post, hoc tenet
 Dy 8. a quo cumque possessione auceat, quod ut paulo ante
 dixi, huius actio realis est. diriguntur in rem et petit
 utroque genere eiusdem heredes qui res a conductore illatas pos
 sident. Denique verba ipsa, donec ei integre satisfiat, et
 lineat eam finale, huius actionis, ad hoc n. hoc actio
 operato est ut locatori pro perone et deteriorate
 rei locato id quod sibi debet sequatur. habentem
 prima parte § n. in quo de serviana actus sunt
 explicamur restat n. ut ad alteram in qua
 de quasi serviana tractat deveniamus. De a. g. i.
 serviana, que et alij hypothecaria appellatur
 quod ad expressa serviana intraducta est. De primis
 pt. § huius actio realis qua creditor ad rei possessionem
 hinc que sibi iure pignoris vel hypotheca
 expresse obligata est agit. ad hoc ut id retinere
 vel alienare possit, si a debitore redemptus non fuerit
 Dy 9. § huius actio realis quod in re actio est et quicumque
 possessores rei legit. l. pignoris. C. de pign.
 Dy 10. quod creditor ad diffinita actionis serviana que non
 datur civibus creditoribus, sed locatori cui res illata
 obligata sunt pro antea dicto
 Dy 11. ad rei possessionem quia hoc actio non ad hoc datur
 ut agens dominus rei sequatur. pignoris, sed ad auocanda

decurantur de alienae, clappo biennio ue 278.
di quagz pnt. de qua re sup. lib. 4. tit. qby
alienare licet uel n' dicitur.

Ad q in p bono et aliquid subseq.

supra in q no que si, dicitur q. actioes p bonos
alios esse reales, alias p bonos ut dicitur de realibz
dicitur si, q sequenter de personalibz videndum quom
tres enumerantur in hysce q. nempe actio de ylli
luto pecunia, de pecunia, et in factu ex iacurudo
Actio q. soluta pecunia est qua agitur ead sibi qui
p se uel p alio se soluturos q. soluerunt nulla stipulac
interposita. q de q. soluta hie. no si stipulac inter
ueniret, ex ea daretur actio iure civili adeaq. actio
p bono super uaranea est, C. 3. q. primo. ff. de q. sol
luta pecunia, q. soluta i. q. sol. nulla stipulac inter
posita ut Justin. ait, adeaq. solo et nudo q. sentu q. sol
entibz et eius, cui q. q. solutur, se solutur, actione dat
cui iure civili alios ex nudo solo q. sentu est actio n
oniat, C. iuris gentiu, ff. de p. de p. de p. de p. de p. de p.
a. indebat equit ee ab humana bonitate et q. meritor
q. sentu q. soluta q. soluta est et q. de multo magi
quomiat id ante debet seruari, C. 1. ff. de q. sol
luta pecunia et idcirco, q. iure civili de cast
dico suo p. p. solutur, atq. si q. solutur factu est se

Se actione dicitur p[ro]curatio est que actio est et
de p[ro]curatio.

Actio de peculio est qua petimus a dno vel patre
vel solvantur filio vel seruo iumento nobis ex p[ro]curato
obligato quatenus in peculio est. & actione a. hii. fore
ex p[ro]curato filiorum vel seruum pater vel dny iure
iudic. n. tenet. l. i. C. ne filius p[ro]curator. l. penult.
C. qd. ad eo qui in aliena p[ro]curato. l. 3. C. de p[ro]curato
q[ui] p[ro]curator debent n. oblat. ut a. exult. et ut
ait. Cyprian. D. & actionum. dny vel parentes qdem
nari ne iud. deciperent bona fide p[ro]curatores iudicij
et seruis. l. coniug. ff. de iudicij q[ui] cu[m] pater et
dny peculij administrat p[ro]curant. facile. laudat de
eom gestis se obligare intelligunt. l. 4. ff. de donat.

p[ro]curator qd. iuri civili de equat. et hii supplem[ent]is legum
iuris p[ro]curator vel dny actione daturum ex quoniam
p[ro]curator p[ro]curatio est. in tantum in quantum peculio iuris
paterentur qd. Cyprian. vocat. peculio tenet.

3ia actio p[ro]curatorialis est ex dno et dno illi
qui postulanti adversario iuravit sibi debent pec
unia quo petit & hii p[ro]curator. Et hac actio
itaq[ue] ex iure p[ro]curatoris et in ex iure civili. no
hoc iure nullo ratiō dicit. nisi iur. qd. debet. et
qui id sibi debent p[ro]curator. n. p[ro]curator a. qui iuris
sibi n. p[ro]curator. ut falso iuravit. et depedit ab alij p[ro]curator

lionum species, hoc res in eo qd aduersus aduersarij qd 275
iudex ut tua qd uolunt, cao. l. i. in prin. f. qd uolunt
reru actio n' det, p'loni tu' iudex qd actio illi ac
comodari qui iuravit nempe quia ad religione iuris iuranti
audis defucentis queritis et qd fens in quo laico quoda
modo transactio in est, ut ex lra eius qui iuravit
reus qd uolunt. l. 23. 25. et 26. f. eod. iterum
prodor n' p'uisca ex quouis iuramento actio qd uolunt,
lra n. dicit Imperator in q' hys populante aduers
fari iuravit, eo ipso a. qd in iurandum ab aduersarijs po
pularit, ait, dicere uidet immere ^{unt}, ut qd ex uerto actio
dari dicit, id illigat de furto a pople parli delato
lra relato, altem ut. furtu illud sit p'fatu in iudicio
et ito actio ex uerto uolunt in iudicio interposito
ull relato, demp in hac actioe n' quod an actio
in p'uenia debeat, qd latis p'batu est iudicio. l. lra
et p' p'fessori q' p'uenit. f. de iure iurando, De quod
lra an lra iuratu d. q' dicit lra 44.

Hoc sequens dicitur.
Et sequit' usq' ad

In hoc q' p'ponit' alia dicitur actio nempe quod que
dam actioe rei persequenda cao operabile sint que
da p'ne p'fenda, quoda mola q' sequens hui
ide lra dicitur ut alij rem alij p'ona alij p'ntu
nos q' legi ostenderet Imperator. hui dicitur

ad multa utilij est fidei rei persecutoria actiones
perpetuas sunt, personales a. actiones a mali spacio cir-
cumferuntur, ille ad hodie et pro eodem tenentur
nihilumque personale ha n' item, ille favorabiles sunt
ha adiose censentur toto tit infra de p. perijet
temporalibus act. l. interpretatōe f. de penij, rei
p. sequendo caa comparata sunt, oēs in rem actiones
et in psona ee se. pene oēs, quo ex q. tractu nota
sunt, veluti nulli, quadi, depositi, p. huius et
empto, vendito, locato, q. d. uo, h. n. s. i. b. y, h. i. n. p. l. u.
hoc est solatū p. sequitur d. p. sequent, p. a. e. q. d. o. y.
incendij, ruinae, naufragij, et h. n. u. l. l. y. t. e. m. p. o. r. e. d. e. p. o. n. i. t.
et de p. s. t. a. r. i. g. i. n. f. i. c. i. a. l. y, depositi, per d. o. l. u. m. i. n. d. u. p. l. i.
p. d. e. m. u. n. d. u. y. u. e. n. i. t. d. e. p. o. s. t. a. r. i. g. i. n. y, et i. n. d. e. d. e. p. o. s. t. i.
a. t. i. o. n. e. r. e. i. e. t. p. e. n. e. p. e. r. s. e. c. u. t. o. r. i. a. e. s. t. a. d. e. q. u. i. m. i. x. t. a.
p. r. e. i. p. s. e. q. u. e. n. d. a. h. i. c. f. i. c. i. o. p. l. e. n. t. o. r. i. a. p. e. n. e. e. s. t.
a. t. i. o. f. a. u. r. t. i. q. u. a. d. u. p. l. u. m. u. e. l. t. r. u. p. l. u. m. p. e. t. i. t. u. r. n. e. e.
r. e. s. i. n. t. a. i. n. e. s. t. s. e. d. i. l. l. o. p. a. l. i. a. r. e. i. p. s. e. c. u. t. o. r. i. a. s. a. t. i. o.
n. e. s. p. e. t. i. t. u. r. t. a. m. a. f. u. r. e. q. u. a. t. a. q. u. o. l. i. b. e. t. a. l. i. o. e. y.
p. r. f. d. e. p. d. i. l. u. s. i. o. n. e. p. a. r. t. i. u. m. p. e. r. m. a. l. e. f. i. c. i. y. h. i. c.
M. i. x. t. a. a. t. i. o. n. e. s. s. u. n. t. a. t. i. o. i. n. h. o. n. o. r. u. m. r. a. p. t. o. r. u. m.
l. a. g. l. i. o. e. t. a. t. i. o. e. x. t. e. s. t. o. q. u. e. r. e. n. s. p. r. o. l. e. g. a. t. i. y. u. e.
v. e. r. a. b. i. l. i. b. y. l. o. u. y. r. e. l. i. q. u. i. t. y. p. a. a. h. o. n. o. r. u. m. r. a. p. t. o. r. u. m.
h. i. c. f. i. c. i. o. i. n. h. o. n. o. r. u. m. r. a. p. t. o. r. u. m. m. i. x. t. a. e. s. t. p. a.

du qd dupl' ea petiti' res ipso iure est, et propter 276.
com' p'no loco qd' zplum exigib' d. § actio. l. actio
Et itide' mista qd' si res q'ent' neget' se damnat
dedisse, et deinde p'inciat' tenet' in replu' l. 44.
§ 10. ff ad l. actio. cuius simpl' est res, mista qd'
relio est, si honer' vel ipse gravat' est a testatore
ab legato sacris locis relicta p'ofect' ipse, vel neget'
aliqd' redditum ee vel p'ofatione, donec in iudicium
uocet' differat, queritur in replu'. ubi partim res
partim p'no qd' d. §. et ha' mista sunt actiones
ex maleficijs, ceteru' sunt et adhuc alia mista
actiones qd' in illud na'm alio casu tribuit', nimiru'
u' qd' partim rem, partim p'no p'sequant', sed q'ad partim
in p'no hinc dicitur, § queda' ha' tit. huius modi
est actio familiae hereditariae, cui diuidendo.
Finium regundon'. Actio familiae hereditariae est
actio p'sonalis, quae datur inter cohæredes de
diuidendis rebus hereditarijs ceter' relictijs et huc
utq' est actio realis, sed quatenus unus cohæredes
petit et impet'os quos facit ante petitione' dimi-
sionis in res hereditarias solum fecit, aut alter petiit
fundus a solo cohærede p'cepto, ceteru' qd' p'p'o
realis et p'p'terea haec actio mista dicitur. Actio
cui diuidendo inter illos reddit', inter quos si
quid eor' est, aliter tu quo' ex iunctione hereditatis
ut diuidat', ut si ipsi ceter', legat' sit, et haec

actio realis parat, qd vine dñij, quod in re col-
lobeny nam portione vindicany, psonaly, qd p
eam psonaly pofationes, uel dñm dñi in re col-
fructum ex ea pceptum, ex pofarum factum, peltum
ab eo, ut quo rem eam habeny, l. e. & i. ff. ead. et
qualeny ita, ubi qd actioy fit uerqz actio hoc mltis
q apig in q quoda hic actio deniqz finit regundum
inter qfines reddit, de agroru finibz regundis, fines
regere nihil aliud est, qm terminos et limites agro-
rum et fundoru difcernere et qfiterare, d. q. quoda.
hoc lib. Sed qd a. actiones. et
legy usqz ad q. actionum a.

Tertio diuifio actionum est, qd qd actiones uel in fimpli qcepta
uul in exple, uel in duplu, qd a. actiones in in prin-
cipent reglites qd actiones qd ex qfatu uel qf p ficiunt
qoqz talit pnt rei p ficatoria actiones in exple qcepto pnt
actio furti nec p manifesti e. q. de pofid. in pofidibz
pnta quod huncuilly aut in eadiz caa de pofid. qd in reddit
q. Sed furti uero hoc lib. Ex hestis pro legato ueni-
robilibz locis uel hestis, qd in exple hic in duplu
et actio est furti corrupti, furtio de furti corrupti
de hunc actionis qditione minime furtio publicata uel
uul in duplu usqz, uel hestis caa de furti furtio furti
corrupti l. uel hestis q. i. ff. de furti corrupti et uul
pnta de corrupti furti dñm dñi in d. q. in exple
hic.

Contem actio hoc in g'rali verbo habet porrigit
ad opifices qui caris operas vendunt vel locant
novella in r. in g'rali & adiones g'p'ent,
nempe actio facti manifesti, actio q'd mety, coa
actio in factu, qua calumniatores tenentur hoc
est qui pecunia adeptum. vel negotium alium faciunt
vel n' faciunt, l. i. ff. de calumniatoribz. Et
deniq, q'd actio est l. qua in viatore qui amplius
res et maiores portulos a reo accepit, quod se
cipere debebat, & g'rali hic. Actio facti no
n' est in g'rali, quia, Iny de vel i, cuius
interest, ea g'rali g'p'et, citra rem facti
subtrahit, ut ante dictum.

Actio quod mety coa g'p'et ei, qui propter est metu
in g'laudem iuri cadere, sicut q'do aliquis eligi
minis maluit, ut eum non magis, ad ius dare quod
suum, et q'd forte re facti a relictis aut
in alio transsulit aut, hoc actio inter amicos
est et in g'rali, post annum u. in g'rali
eius minime, q'd ob metu alium datur q'd. Actio
in factu adversus calumniatores datur in
g'rali, q'd est, hoc si inter amicos interdi
tur, l. i. ff. de g'rali, cuius quod calumniat, colu
nandi coa accepit, post annum u. g'rali et

in illo quadruplo met quoyz id, qd accepit ²⁷⁸
l. 5. et toto lib. ff. de calumniaribz, Ultima
actio in scriptis, quæta est, ut dicitur, qd dicitur
ex l. seu qd dicitur actio, prædicta l. seu qd
Iustione Justiniani que in n. constat, punie
bantur hoc l. illi qui ut executores et apporito
res p. opera sua plus quo oportebat, portula
in hoie erigebant, a litigatoribz, ut in c. ho
die de p. dicitur hoc allegato qd dicitur in Iusti
niam, et nulla sint opera tribunalia que in
certo salario et mercedis apporitoribz Judi
corum definerint, idcirco istius nullus est usq.
Ad actiones a Paulo & in bono
fidei Judicij.

Imp. in hoc & aliam actionum divisione tradit dicit
do qd quædam sunt bonæ fidei quædam v. Prædicti Juris, bonæ
fidei actiones dicit in qd qd dicitur iudici solutorio qd
alteri alteri ex bona fide p. stare oportet, et
do eo inter litigantes nihil querunt et in iudicio de
dicitur sit, & in bono fidei, intra hoc lib. l. 2. § 1.
ff. de obl. et act. Prædicti Juris actiones sunt in plus
p. hanc iudicij mentionem est adscripta qua indicandæ
cedere nequit, vel qd id solut definit qd dicitur.
sive de quo querunt, qd qd in iudicio deducunt est,
l. quidam adstringente ff. de verb. obl. itaqd
in plus bono fidei sit dicit in qd illis solut bono

ides iudis a ceteris a. que sunt parij sunt socij
sed quod in illis p. multat. Iudici est equo et bono
estimandi p. stas, quoniam actore respici oporteat
ut in illis multa veniant, de q. inter parte
partes p. stas n. fuit cogitatu, ex p. l. quoniam tenet
venditor de emulione, et ad p. stas iuro co.
alia et p. stas ad exhibenda infra reuendit
et sine p. stas et si de eo nihil quenerit
p. l. d. d. hic. In his u. Iudex p. stas ad p. stas
ut attendere ad ea, de q. inter partes tempore
p. stas expresse quent, nec p. stas de n. cogitatu
aut expresse p. stas interponere officium. ne a. q. p. stas
miret unde hec actio in iuris origine traxit sic
p. l. d. d. p. stas roma nullis negotijs impediti p. stas
las om. cas n. iudicabant, sed aligatorijs Iudices
dari solebant, l. l. c. de Pedaneis iud.
et his formula quando ex p. stas caa p. stas
a quoniam n. erat recedens et si forte id
ex p. stas conferent, sed ad q. stas intra formula ter
minos p. stas in hunc modum si p. stas, tunc
heis ex mutuo. id dare oportere. Caus
p. stas in q. stas u. cas Iudex p. stas

n' secundum similes formulae ad addita clausula est
 bono fide, ex qua libero iudicandi facultas
 dabitur iudici, iusto id quod sibi equum videret, nec
 instrictus erat vel ad formulae partem vel ad ipsam
 rigida verborum restrictione, ita Anton. in cap.
 possessor in p. § b. de reg. j. in b. Cui. lib. 3
 offic. Ceterum actio bono fidei certis est iuris
 et a glossa hic in verbo bono fidei, hinc verby
 apprehens.

Impleti aduelli mandati de possibiz
 dignoro Ciscanda communi pro socior
 solij et heredis tutela comoda gestor
 Pro scriptis verbis si nullat sine locat.
 Post bona fidei scripta sunt cetero iuris.
 Adionem n. scripti iuris in certis et namery ut p
 inde vulgatum illud dictum ex hoc §. p. d. et glossa
 de iurpsemit qd hnt oes scriptis qui in eo vel can
 numerant nec ad eos renouari pnt et scriptis iuris.
 Causa. in d. cap. possessor. 2 p. § b. n. d. reg.
 iuris, in b. Syluester in verbo scriptis q. 2. Mol.
 diff. 224. Quod si yspia queral cum possibiz in
 istis iam enumeratis qua in alijs scriptis

fuerit addita clausula Ex bona fide adha-
erent. D. Laro ex Cuerone respondet, qd in his
potissimum uide societate finest, sed hoc n' est satis
no' est nullus uide societate finest, qd usq' et humano ne-
cessitat' uel sin' maxime exigat nec tu' q' dicitur ex eo
dependens bona fidei est, r'ao' ergo potius et uide
qua' imperator inuit' sup. lib. 3. in lib. de obli-
gat. Ex q'ntu' qd in actioib' bonae fidei obli-
gat' uultua' sit, in actioib' a. p'nti' iuris unq'
tu' est obligat'. Ex q'ntu' tu' in uolunt' q' p'nt' q'
quom' q'ntu' p'nt' uolunt' bonae uide bene uide agat
et sic tibi ex equo et bono p'nt' et que
uolunt' n' sunt expressa, et nec cogitatu' qd
equu' igit' est, ut tu' uide q'ntu' ei quom' q'ntu' p'nt'
uolunt' p'nt', tibi n' q'ntu' fac' p'nt' ob alio
eide' tu' quom' uide fecerit.

ff. de fidei

igit' in hoc 3. de bona fidei actione ex signa-
tione q' dote petenda uel repetenda, q'ntu'
sciendum quod olim duo actiones, doli p'nt'
fuerunt, una q' dote q'ntu' p'nt', aliam
pro dote data repetenda, prior appellatur
et supulatu' actio, q' dote, et dotal' post

280
fructus maritus marito pro p. m. dote
et cum p. m. dote p. dote p. m. dote, ac oib. fru-
ctibus ex re dotali p. ceptis p. m. dote, p. m. dote.
Dicebat actio rei uxoris et p. m. dote p. m. dote
uxori, vel eius parentibus ac heredibus. ite let
ex uxore adu. m. dote, et eius heredibus ad
dote dote recuperando v. hac rei uxoris actio
hodie p. m. dote est, et a Justiniano in adu. m. dote
p. m. dote translata, et nro hi. sine p. m. dote in
cesserit sine nro, no. lex intervenisse fingit. l. an.
C. de rei uxoris adu. m. dote, et huius adu. m. dote et si
p. m. dote multa, eorum insignis beneficio p. m. dote, quo
ut duo p. m. dote huius referunt, unus est. In locis
hypotheca, ita ut pro dote accepta, sia mariti
bono uxori laide sint obligata ac si expresse
est eius rei fuisse facta mentio, aliter est qd
mulier in his ipsis mariti bonis, proferat oib.
creditoribus antea hypotheca laide et expresse
sunt huius p. m. dote expressa, in l. assidui C.
de qui p. m. dote in p. m. dote. huius. Vark. p. m. dote.
lib. 3. c. 18. atq. ita in camera p. m. dote
ferat p. m. dote. huius. c. 2. huius. 13.

Limitor ipsa doctrina prius in iure si ante
rior quorundam, proutque hypothecae est generalis usus
in iure, l. quibus C. de privilegiis iuris.

Lim. 2. in herede mulieris qui solo de hypotheca
in prolatione sit, exceptis descendente herede
mulieris ad quos prius legit prolationis transit, d. l.
affidui & exceptis.

Lim. 3. dummodo dote uxori numerata esse videtur, non pro
causatione mariti sed pro despectu pro instrum. publicum
glossa in d. l. affidui. Verbo dote, causetur non res.
lib. i. c. 6. n. 4. Geil. pract. obs. lib. 4. obs. 8 i.
nam non sola mariti gressio dotis recepta, duntaxat
in proindium creditum, primo quia in fraude
creditum prius. Deinde pro aut donari prosumit
facta gressio, pro prohibitione titulum. ff. et C. de
donat. inter virum et uxorem vel denique pro
futuro numerationis facta prosumit, nisi si
gstante mariti mariti gressio de dote recipere
unde creditum uxorem dote recipienti evadit
vel non numerata dotis obijcere potest causetur de.

Ad & proterea.

Non hoc de arbitrariis actionibus agit et ostendit
qua res fieri potest vel et in scriptis. Quibus actionibus

281
Iudex ex equo et bono quod potest arbitrari, dicitur
n. arbitraria quod ex arbitrio iudicij pendet
atque in hunc modum definitur potest quod hinc actiones
fructu sunt, in quibus iudex non actionis prope
itum, exercet officium iudicij meritorium, pro aliis
audient extrinsecus, glossa in c. ult. c. ubi quod
queritur quod certo loco dare possit. et ubi
D. Cassim. D. i. quod hinc actio fructu sunt
quod inter actiones bone fidei supra a nobis enu-
meratas non reperiuntur.
Et ideo in quibus potest non actionis proposita ad dis-
fructu actionis bone fidei quibus et iudicij officium
debetur, non a potest, sed secundum non actio-
nis, non de hinc non est, ut veniat utroque et
interesse, propter morem et iudicij in libet, et de af-
fessione, ut tradit in §. aut a. supra hoc libet. In
actio n. fructu sunt ipso fieri non potest secundum non
actionis quod iam ex non actionis non venit interesse,
neque in libet iustitiam sed in ex quod extrin-
secus audiente frequentante, exple coo, si exple
pro de rei iudicatioe tu quod nichil ad resolutionem
rei, fuisse ydemmaty, et sic transisset in rem
iudicata, et nec quoy interesse rem restitui statim
quod ydemmaty et nec in restitui per ab he

peten illum interce sed petitis illius interce, unde
plendet ex naa rei iudicij, sed est auiden ex
transfecu, quod principali actioni n in hodie
ideo imploro officiu iudicij ut ex solutris po
gdemnet mihi rem in id quanti mea interest
rem restituat fuisse, De 3. Officiu iudicij mer
cenarium ut excludat nobile iudicij officiu, qd actio
ni n inferuit, de qua infra ^{in l. 1.} de officio iudicij.

De 2. pp auiden aliq est in secul qd ut
runt dicit, illum qd in actioy solutris pe
lit n debet ex naa actioy qd popte, sed qd
ex transfecu auedit, quia qd qd reg qd
est qd amon nec se iudicij paret, l. 4. resti
tute. ff de rei iud. l. in act. ff de in libe
quando latissime hac de re p. p. de actib.
§ 44. lib. i. § 3. et alijot leg.

Et sunt proterea

proponit in hac §. ultima actionu diuisio
quo a fine desumpta, nam actionu alijue
pnt qd solut et p. totu debitu p. p. p. p.
alijue vero qd ut niny soluto

Quod cum eo qui in aliena
parte est.

Titulus VII

Imper. hoc lib. respondit ex lib. procedenti actio
de peculio ut de ea diligentis admoveat, ceteris
que actiones que filiorum familiarium et servorum
domini in parentem dominum dari solent, illi ad
quod cuius itaque gratia actiones, b. hic enumerantur
prima quod in sum, et de executorio, et in alio
et de executorio. et de peculio et de de iure
verbo, de quibus ordine dicemus.

Ad si reglar. Jusse.

In hoc et agit de actione qua Jusse deservitur
quod lib. actio in solidum, pro parte, vel domum, illis
operentur qui cum filio familiarium vel servis, eorum iussa
operentur, hinc de his colligitur et §. nro hinc. De i.
quod sit actio competens in solidum. pro parte
nulli domini quod domini vel pater videtur ipsi gratia
quod videtur alium vel servis vel filio familiarium gratia
sextus n. operentur fidei subentis ideo et tenet
in solidum, l. i. in principio ff. quod iussa. De et de
operentur illis, qui cum filio familiarium quia nihil

refert, que filius sit natus et legitimus simul que
 legitimus sui modo sit in parte. De 3. Cora infra pro
 utroque ad diffinitio actionis de peculio que datur pro
 potest vel dnm ex contractu filii vel pmi et si qd de
 scientia prosperis, infra a. nullis modis aliq
 fieri potest sc. verbis nuncio, Epistola subscriptio
 ne rati habitione vel alio quocumque modo, quo qd
 quod celebrat ratu St. D. l. i. § i. Est a. hoc alio
 qd plex. directa sc. et utiliq. Directa datur, qd qd
 qd ratu vel sermo vel filio fam. Infra illius qui est h
 in parte, utiliq. a. dat qd qd qd ratu vel libero h
 infra illius in bona fide hnt.

Ad eadem ead.

In hoc & agitur de executoria et infilaria vel d
 a actio exec: ab executora, executor u ex
 pellat, is, qui nam aliqde pponit, et que quolidia
 ny questy nam pmet, sed qd offensionis obuentio
 ref. l. i. A. de executoria. de pmlary, qd sit
 actio adversus executora in solidu. quatenus ei
 est magistro namq ab ipso executora pposito ei
 rei proa qd ratu. De 3. qd sit actio adversus
 executora qd tales qui pponit videt, qui p
 sit ut eius pposito. D. l. i. § magistro. De 2.
 in solidum, ad diffinitio actionis de peculio, que
 pmi datur pro dnm quatenus est in peculio
 De 3. ppetu, ei qui est magistro namq item

ad definitio actionis de peculio, que n̄ datur ex
certo negotiatione hanc locum habet, q̄d aliquis est
certo q̄i negotiationis ut est negotio navali pro
m̄. magister a. navis inq̄. Vlp. in d. & magist.
accipere debentur eū, cui totius navis cura n̄
data est ab exercitore. D. q. ab ipso exer
citore pro populo, q̄ ut hōc actio locū hēat re
ritur ut exercitor ip̄s magister navis pro
securis, vel eū sciens prudensq̄ negotiari potest
D. C. i. & magistrum. D. q. s. eius rei gr̄a, si n̄ ex
alio cōtra quā navis proposita est q̄t̄o delictū, n̄ tenet d̄m
licet tenet ex eius delicto in navis q̄n̄q̄, imputat n̄
sibi quā opera malorum hominum utat. D. C. i. et ubi
glossa in u. de act. et glossa hic. sciunt huc
quā supra in tit. de obligat. quā ex q̄i delicto.
D. q. quā utet exercitor navis tradidimus n̄
ad infitoria actiones pergamus. Et itaq̄
infitor quē senī barbare hodie factore
vocant qui loberne ad emendū vel vendendū
p̄cipit, vel aliq̄ cuiusdā negotioi p̄ponit
ex eo appellatū quā gerendo negotio infet id
est operam navis l. 3. f. de infitoria. itaq̄
defini p̄t infitoria q̄ sit actio quā contra
infitoris in eam qui proposita in solidum eius

285
executoria et infistoria que dantur pro dominum in
solidum hoc a. quatenus in rem eius versum est in rem a
venit illi quod si pro necesse vel utiliter si pro impens
fuerit, quo dny vel potest rem, vel meliore, vel salte
n' deteriorum habeat, & proterea hui. Dicitur eo
ignorante ad diffidit oblium quod infra executoria
et infistoria que se. dantur pro ex voluntate vel
consensu dny constituta est, hoc a. quod etiam inuito
vel ignorante tenentur proxiis, ita dicitur hui.

¶ Illud quoque

Ex hoc & hac regula notat se. quod mulas danti
filiis familias pro senatus consultum Macedonianum
actis de rege, rati huius reddidit duplex, prior
quia quereis ad luxuriam inuicant ad eam ad
iudicium instigant. posterior quia suscipi illis
datur ad impediendum iudicium parentum cui senatus
consultum caam dedit, improbat Venerator Ma
cedo, unde et macedonianum appellatum est, qui fla
gitio se adolescentibus filij familias peruenio ad
quem vis luxum querebat credebatur, si ut bandit
one alieno obruti in quadam flagitiositate ac moerore
et paterna cogitatione pellenantur & hereditate
impetentes querebat creditoribus proent, & nunc hui.

Cui malo salutario remedio hoc senatus consulto adhi-
bitum est, cupescendo vincendo motu aij ne cupidini delicti
triste sentiant exitum, qui eos post dispersum patrimonium et
spem,
Similiter praedicta regula ut loquitur habet, i. si filius fam.
qui nuptus accepit, sed nuptus. C. ult. C. ad senat. Con.
Maced.

Similiter 2. si pater familiaris se fuisse mentitus est, si filius
patrem fam. C. eod. 3

Similiter 3. si pater fam. publice fuerit reprobatus, vel pro
bilio modo, ludionum causa nuptus accepit, C. ult. si
si filius fam. & penult. ff. ad senat. consult. Maced.
q. 1. si soluerit filius fam. penult. nuptus accepto
alij creditori vel uxori in nuptus, vel in rem
patris. D. C. ult. filius fam.

Sim, si si pater tante vel expressae consensit. C. si
in scientia, et C. si pater, ff. D. tit.

Ad illud in summo.

Ex hoc & talis regula desumitur potest non solum ab ipso senatu,
directo quasi ex parte filij vel senis, quod visum de
in rem verso, in pater et ex pater pater
et dicitur quoniam potest, sed et directo personae ipsi
ipso pater, C. i. ff. de in rem verso. Eod. est
quia pater et dicitur videntur quodammodo persona-
liter pater, cum pater vel filius pater,
cap. qui pater de reg. p. in b. Ideoque potest
directo ab ipso debitum dicitur, ac si ipso pater.

Et nro hic, et l. sijs in municipijs f. de uitoria
actione. DE NOBILIBVS

DE NOBILIBVS
TITVLVS VIII

f. siuis lib. hodie nullus est usq. na docet gatenz dny
dny pro delicto serui quensiz, no salep n. ad. appel
lany que n. ex ufractu sed ex uicio id est molesti
sio puto furtu rapina; pro dno in uoluntate ut
ull libis d. pinoone pfferat, id est damnum a seruo
dato pariat, uel seruis noxe sed id est addicat
atori, sed seruis hodie, apud Christianos nulla est
na famuli quos hodie habentur liberi sunt, nec conu
noie obliuimus nisi executorio uel in pitorio pro
dno agat aut nisi circa officium suu delinqunt, ut
ubi probatorij negligentem igne caret in probato fu
se de hac re geil. pract. obf. lib. r. obf. zi.

Si quadrupes pauperie seipse dicit

TITVLVS IX.

Non tunc seruum nroie noie sed et noie quadruped
obliuimus quemadmodum igitur si seruis damnum dede
rit pro dno pcedito est actio noxalis ut supra

lib. 2. dicitur imp.

si quosdam pauperes seide actio ex l. re tab.

De pauperie adversus dicitur nosit in qua
similiter ut in superioribus actione id agit
ut aut aial dedit qd noxia quilibet, aut d'fines
noxia offerat l. i. si quibusque.

Pauperes itaque in proposito nro nihil aliud
est quod damnum dicitur sine iniuria facientis
ut forte ut aial irrationale no nocendi in
mirandiq. coent damnum infer. d. l. i. si aut
prohor. de finibus qd actio de pauperie qd sit

actio in q. sonam l. re tab. introducto, qm
quod si cuius quibusque que circum numero est
turi damnum dedit, aut ut damnum illatum reparat
aut aial qd noxamentum intulit in rogam dedit,

d. l. i. Idem in defiac cuius quibusque que circum
nro est qd ad tantum hanc actione regit qd
aial rationis expey idq. maxpedat et qd
per d. hoc, ut dicitur actio qd et alia si hiey
aut alia vero bestia dicitur intulerit hoc

actio creditu ex editis lea, licet verba
deficiant d. l. i. si. et l. penult. d. d. lib.
de quo sciendum quod hoc actio explet sit dicitur

sc. et utitur, dicitur in quadrupede mansuetus, ubi²⁸⁷
lij in alio vero bestia, que hñ in alicuius dno est
lout ht. d. l. penult. DE Jis p quos agere
Possumus

Ad huc. X.

Cum sup orily lit, de ad: corum quod dicitur et non
dicitur sed, nam p quos personas exercere pnt
dicendum est, et ex parte a. vel p pccios p hoc
vel p alios subditos redditi p pccat. luit.
vel curatores p a. in lib. it. ut ht. in §. ult.
hoc traditum est, quomodo luit, et curatores pccatualy
de procuratorily in presenti lit, Dny. tractat,
Et itaq; procurator auctore Dny. in l. i. §. de pccat.
if, qui aliena negotia, mandato dni gratis admini
strat, in quo defiore pccat. gestant aut curant
idq; breuitatis caa omittit. Dny. i. aliena nego.
tio quia in proprijs reby sibi ipse nemo est
administrator aut procurator. l. luit, §. item §.
de procuratorily. Dny. i. mandato, p a. hys hinc
mandato alienis negotiis gerat n' est procurator
sed negotiorum gestor, ut hñ toto lit. §. de nego
lis gestis. et nos supra lib. 5.

Tit. de obli. que ex gñ q'radu.

ff. de iur. iur. c. q'z dicimus
§. 3. dñi ad diffin. tutorum vel curat. collegiorum
et p'curatorum qui ut proprie n' hnt dñi ^{regr} y by p'curatorum
scilicet q' et p'curatores q'figuere n' p'nt q'figuunt
o. vel actores vel iudicos. l. nec iur. abij. ff. de p'curat.
l. neq' tutores C. eod. ff. de g'ratij. §. si
in p'curat. de certa mercede p'curanda q'entur
fuisse n' est q'figuunt p'curator, sed operantur locutor
nec ad mandatum, sed loco q' mandatum p'curator
est q'curatorum l. i. in fine ff. mandati, hoc in v'lo
illig' debet, ut p'curator a principio negotij nihil
certi exigat. q' negotio p'curanda, deinde quod n'
p'curator de quolibet litij. l. salarii. ff. mandati.
mandato in p'curato, et negotio expedito p't
locute p' remunerat' laboris sui salarii auipere
D. l. salarii. D. l.

De satis dationibus

Tit. ii.
Ne iudicium reddat illusorium, nec si p' procuratorem
alio iure institutus, tamen eludat, introducit p'curatorem
satis dationes id est cautiones q'by cauetur id p'curatorem
ad securitatem liti p'curatorem p'curatorem, l. q' d' ff. ad

l. i. c. de pcurat. Ca. Pomponij. A eodem qd
 si postea principales gesto p pcuratore n' redificet
 tenet pcurator qd eo a interesse damnorum. Man. l. iij.
 obs. cent. i. obser. 45. si a. qd sitent eam n' habere
 mandatum n' aduulit et de cautione de rato, n' p' comūda
 persona l. sedet hoc. f. de pcurat. sub n. laym. de pcura
 lore rei et dicendi est quod aio tenet salutare de
 iudicato soluendo, & si n. d. uerū si n. aliqui sine profes
 sit dny sine obser. et si qd si quide profes fuerit p' ipse
 promittere sub obligatōe rerū pcurator in iudicio uel extra de
 re iudicata soluenda, et releuat pcurator a soly dāe, si n.
 n. profes n' fuerit soly dāe iudicatu solui p lity dāe
 moe profatore deest, & si n. reat ubi hoc rād reddi
 re no n. secundū uerū regulo aleno rei sine soly dāe
 tenet idoney illigib. interdu lū, si principales ca
 p' iociany innotoria cautio sufficit, id est ea que fit p
 pcurator dante l. fin. f. qui salutare cofant, quo
 modo u. et qd dicit huiusmodi cautio profes n' dēre ē
 apud gent. lib. 2. obs. 7. ubi ait, ad cautionē iura
 toria requit i. ut is qui ad cautionē p' stande
 tenet paret se fidei iussorey habere n' pot. neq. p' q
 mora dare. rādo qd ea facere uelit, que p' in
 cambunt, uel ipsi a iudice imponunt, interdu
 et cautē, rādo et simplici p' missione, & qd hodie
 hic, que p' p' stando iij p' m' itū, qui in loco iudi
 cij bona mobilia possident, d. in d. §. et q' p' sa
 tile colligib. qd hoc uocula (uel p' gnoibz) iude

Titulus 13. De Exceptionibus

Exceptio est actionis exclusio, estque alia perpetua
sive perpetua, alia temporalis sive dilatoria
perpetua sunt, quae actioni intentae opposita
venit, eas tollunt, ac perimunt, huiusmodi ^{est actio}
^{exceptio pacti}
sunt de n. petendo in perpetuum, id est exceptio nisi
doli mali, Iuris iur. rei iudicatae transactio
et similes & pactum. Dilatoria exceptiones sunt
quae opposita in tentatis actionibus, eas non tollunt aut
perimunt sed ad tempus duntaxat differunt, cuiusmodi
est pactum de n. n. petendo ad certum tempus, id est
exceptio in presentia et peremptoria & temporalis
hic. Exceptionum peremptoriae proprium est quod in quavis
actione regulariter post litem contestatam, usque ad litem
proponantur l. 9. C. de exceptionibus. Nisi. cent. i.
obser. 24. n. 13. Dilatorio u. exceptiones regulariter
ante litem contestatam opponuntur et disceptantur. l. 1. de
dem. C. de penul. l. penult. C. de except.
Geil lib. 2. obser. 104.
Quae actiones ^{acceptio} exceptioe icta ut exceptiones reguntur
nisi replicatio de quo in lib. 11. huius. runde

Definit exceptio actoris qua ei exceptione 291
replecanda dicitur l. 2. § 2. ff. de except. repli
adoni itel opponit duplicat et hinc rursus
triplicat, inde tandem triplicat. d. l. 2. § 3. d. 3.
ff. de except. § 2. hii.

DE Interdictis

Vulgatissimum in iure est qd. diuisione iudiciali a fine
de sumpta, ea re diuidat in petitoria et possessoria
l. 10. lib. extra de ca. possess. et proprietatis l. noscitur
§ nihil cae ff. de acq. poss. petitoria agit ad res
iure domi vel qsi, ubi diximus ad § aut supra de aut.
Possessoria u. d. h. in quo agit de asseranda possess. vel
qsi. cuiusq. de illa re petitoria se. et quae
eo plene uidebantur habere dicitur et, nunc de
hoc possessoria se. difficiendum uidentur, qd
et quodammodo sit, quod antequam fiat dili
genter notandum, longe q. h. et expe
dit hinc intentione iudicium possessoria quo
petitoria possessoria se. ff. ony q. h. d. d. d. d.
ad quod in petitoria actio ad primum, in
possessoria a. ab eo releuat q. d. h. m. l. 1.

De interdictis l. 1. in.

qui destinavit. ff. de reind. quod n' est exigui
momenti pp sumo pbandi difficultate ut
n' raro nulla ob pbat defectus sub iusto pbi
re ptingat clipio. Atqui hoc est qd subdit Juy.
Et redirenda. ubi p' quoad infra eode, nimi
rum quoad possessionis eo q' p'ere, qd est p' res
n' p' ipis qui ea possidet, n' ante l' i' abes
aufert q' auctor legitime p'bandis, et
petitor ee sua id est hly in l. fin. C. de
rei iudi: unde mensurim' evadit, qd vulgo
pocose qd p' p' vere assumptu, best
possidentes. quonia ipson sunt p'ndy
Jofon in D. C. . . . n. 8. auctid et aliud
quoad quod agenti de possessione quamvis p'cum
h'at in p'one, salum nihil au' ipi maneat
p' p'etitorie aut in p'imo iudicio de p'p.
et in rto de p'p'etore p' p'entio et
tea lato in p'p'etario n' p'aret exceptione
rei iudicate in p'etitorio. ya inter se

longe diversa sunt, & test. in c. 2. Spin
 appellant a. iudicio hoc possessoria iudicari
 uocabulo interdito, cur a. si dicta sint, glo
 uerby et cog. opinio ht, dicta ee ab interdi
 cendo seu uelando, & hinclozen ya uulgatulest
 a posteriori de uariatione fieri, interdita uero
 prohibitoria in hac uiaa prohibita ee enq
 sumo, hoc lit. q. 1. uel possunt, dicere
 interdita in p. p. nro diei q. i. u. p. p. t. u.
 sed interim dicta s. de possessionibz donec p. de
 non iudicio, in iure p. p. u. seu p. p. u.
 laj. querat. Ad sumo a.

Interdita sunt duplex est d. i. p. et de sumo
 seu p. p. in q. nro agit, cog. ab effectu
 de sumo est, sc. q. aut prohibitoria, aut restit
 uo, aut exhibitoria sint, prohibitoria sunt
 q. p. p. uel ab alio fieri, harum q. p. p.
 seu p. p. ex p. in q. nro referant, p. p. u.
 ex p. u. est, ne n. p. ad ei, qui in possessione

bonorum alicuius q̄ decretum iudicij nullius est
daturus hoc interdicitur q̄ impediendo vel
urbante alicuius in sua possessione frustra
n̄ inquit Vlpianus in C. i. f. ne vis fieri, in
possessione miteret, (prohor sc) utrimq̄
interdicit et prohibentes venire in possessione coer-
ceret, quod itaq̄ hoc interdicitur primario
rei qui propter spem rei et primo decreto
iudicij nullius in possessione bonorum ipsius rei
D. C. i. de a. primo decreto prius iudicij
quo mandat bono p̄ten spem rei, in potest
spem obtinere, et si intro annus rei n̄ p̄treat
nec soluat expensas nec cautionem p̄stet, et si
p̄treat in spem, tunc inter p̄ten a iudi-
ce redit decretum quo iubet bono p̄ten spem
rei possideri, quo antea et primo decreto
in effectu huius detinebantur. de qua re plenius
D. in C. si finita & Juliano. Et de damno in
lato. rdo datur ei qui in possessione legatorum

damno qd ex ruina suam adiu mibi glingere qd daret
nihil ne in possessione domus ruinosae donec vicini
caueat, l. dies. & si intra dies 10 de domo inferio
hinc casibus si minusq impediat quo minus imitatur
in profect. aut in minusq deiecit, hoc interdidit
ei qd dicit, d. l. i. & ne usq pasci. id est interdicit
phibitionis in & non ppropul est, ne usq pasci ei, q
mortuus inferi in laud, in quem fas interendi hnt, et
datur qtra est qui impedit, quo minus interat, vel
sepulchrum edificet, quia rei pub. interest sepulch
ra vel structura, christiana non phiberi, ne
moneant, adauera ~~in~~ humata, solo dit. l. de
mortuo interendo et sepulchris edificando,
velut hodie hinc interditi nulli est usq ptra
usq pordificiunt de caeteris q. quo sepulch
ra qrimata abolita sunt de quo se gaang
13. q. 2. sicut interdicit phibitionis est, ne
qd in loco sacro vel publico fiat aut edi
ficet, et qtra ualente aliquid facere in
portis et muris ciuitatum vel qui ibi sine p
nisiue pncipi habitare nullo, vel qtra est

et, qui in seculis ut pories de molibus, non publi²⁹⁸
ce interest, huiusmodi loca tam ob periculo incendij
et additionis aduersus iniuriam et nationem alio
rum sicut delecto profane, unde mari et porke
et sando dicitur, & sando sup. lib. 4. lib. 1.
eo qd sando quoda ob horum iniuria deperit
sint, l. sando, § de rerum diuisione. qd in
dubio prohibent, ne qd in flumine publico vel in
rippe qd flatis aut iter nauigij de serioribus, fiat,
ut dolo lib. §. de fluminibus, et lib. ne qd in
flumine publico fiat. ita spes interdictione
qua in testamento meo sit est, quod quoda
interdicta sint reprobata qd probat aliquid
reprobum fuit, cuius gratia duo interdicta huius
natura, quod quom bonum, et unde in aliam
latius infra explicabit, sicut denique spes inter
dictione, est, quod quoda interdictione sint prohibito
ria ex eo sic dicit qd probat qd fuit
aliquid exhiberi cuius gratia & exple huius adferant
de exhibendis scilicet liberis hominibus, liberis, et liberis
nisi prius datur qd cum qui liberum hominem detinet
ut eundem exhibeat, huius in publicum pducat ac pri

finis ingenitatis restituit ad lolo tit. f. de lib.
hanc exhibendo, Aliter u. datur patroni eae
suis sui, quod in liberto suo hnt, inter est n. patroni n
detineri liberto, q. p. operas sibi ab eo p. p. d. l. i.
f. de libertorum operis. similiter hoc interdicitur aditi
ter q. p. d. cuilibet qui hnt in reate in p. sono, ut dny
in vasallo, abbas in monacho, tutor in pupillanti
tradunt. Id. d. tit. sicut q. p. d. deniq. patroni eae
patris p. s. r. aduersus eam qui dolo detinet filium
vel filiam, ut filium filiamq. patroni exhibeat, vel
ducendi quo nulli facultate p. uat, ad lolo tit. f.
de liberis exhibendis et de ducendis.

Ad §. sequens diuisio

Hic rdo interdictionum diuisio a ead finali
de sumpto tradit, q. h. quaedam adipiscendo
possessio, ead p. p. r. hnt, quaedam retinenda
quodam deniq. recuperanda, q. d. d. r. a. de possessioe
est questio, hinc agitur aut q. p. r. adipiscenda poss
sione qua antea n. hnt, aut q. p. r. retinenda
possessioe qua iam hnt, et in qua hnt hnt
aut q. p. r. recuperanda posses. qua hnt hnt
amissam amissam.

Ad adipiscenda

In hoc § agit Jur. de i. membro sc. de interdito
 adipiscendo poss. datur a. illis qui constantur adipis
 ei possessione rei quos prius nunquam habuerunt
 cuius duo spes hic enumerantur quorum bonorum sc.
 et saluam interdicitur Interdicitur quorum
 bonorum a primis edicti uerbis non est di
 ctum n. p. l. i. sic incipit quorum bonorum et
 Edicto meo illi possessio datur est l. i. f
 quorum bonorum et q. uerbis liquet, hoc inter
 dicitur ei uerbi, cui ex p. d. b. edicto bono
 rum possessio datur et quibus filio emancipato et
 cognatis aduersus possidente q. heredem uel p. posses
 sorem, ut ab eo p. sequatur possessionem illorum bonorum
 que testatoris, in cuius bono successit, mortuus fuit
 tempore fuerunt, § uro l. iii. et d. l. i. Menach.
 in p. l. i. de adipiscendo poss. n. i. r. p. quo
 sciendum olim de iure i. c. tabularum liberos uel
 in potestate existentes et agnatos successisse
 ex claus. cognatis et emancipatis, § emancipati

sup. de hereditat. que ab intestato quod
boni iustitiam est iniuriis cui in cognatione et em
agnatione iura sanguinis darent. Cuius n. filius centus
emomipet, nihil autem in manet filius regn
nati rae motu p[ro]ter cui uideret p[ro]ter
agnatione et cognatione auxilio legi i[ur]e. Tab. de
fiduciosae, hunc rigorem pariter civilis mitigauit
uocantibus eos ad possessionem p[ro]cedunt unde liberi
et unde cognati, comedendo bonorum possessionem
id est hereditate aduersus possidentem p[ro] herede uel
p[ro] possessore. Pro herede possidere dicitur, qui
se herede putans possessionem bonorum hereditarium
agnatione. C. p[ro] herede ff. de petitione hereditatis
Pro possessore possidere dicitur, qui de facto bona
hereditaria possidet, nec interrogatus p[ro]
aliquo titulo huc ff. poss. allegare, nisi p[ro]
possideat, porro, huc interdicitur explet et
dicitur se. et uale. Dicitur, datur bonorum
possessori uale n. datur hereditas, de iure
civilis tenentur glo. caeter approbata sub rub.
C. quorum bonorum gloria de heremita dicto
et Monothio. dicitur remediis p[ro] locum ubi dicitur et
late.

Hereditas
de qua in
in p[ro]ter
alio p[ro]ter
agnatione
all' uocant
uocant, que
p[ro]ter in
uocant p[ro]ter
uel in p[ro]ter
alio p[ro]ter
alio p[ro]ter
in illa de
agnatione
in qui ipe
p[ro]ter
alio p[ro]ter
p[ro]ter p[ro]ter
interdicto
certo p[ro]ter

296
flectent edictum adipsosendo poss. cao pparatu
de quo in nro & hic est interdictum saluianum a sal
uis Juliano sicut auctoritatis et iudicis Westph.
in suis paratid. f. de saluiano interdicto. n. 3.
ull a plore quado saluis, quemadmodum auctoritat di
nonis hic. sic dicitur datur dno. Cacont. rusticus
ull urbam p dnm ad frequenda poss. carum
rem, que a colono ull inquilino, in pcedit
y ductu in pto ad illate sunt, et si p solu
tione pensionis laide obligatur, pro colono
uel inquilino uel ipso quemlibet illorum rem que
illate et ppter exportate sunt, et si. Cacont.
actio pmano de quo & pmano sup. de act.
in illa de p pnetate. (que difficultis est p bay.)
agat idcirco melius est ad hoc p pte interdictum
in quo ipse actor obtinet si saltem p act
y ductore. tempore y ductoris & infero et
illate possidite. que regat in oculis incurrat
laudis p bay, tenet. toto lib. f. de p riono
interdicto. Calssime Menach. de adipsi
cendo possessione, remedio. 3.

Ad retinenda et regenda
& recuperanda.

Imp. in hinc & secundum membra dictionis supra tradita
p[ro]p[ri]e declarant q[uo]d interdicitur retinenda possessio
nisi sit et que eius p[ro]p[ri]e interdicitur itaq[ue] retinenda
d[omi]ni quo regim[us] ut possessiones quas habent[ur] reti-
neant[ur] retinere n[on] possessione nihil aliud est
quod et adeptos possidet et apud se existente
lucris et g[er]ere, melius n[on] est possessione retinere
et p[ro] alio p[ro]veniri quod aliorum p[ro]p[ri]e agere
nisi si possessione retineant[ur] et si qui p[ro]p[ri]e nos
p[ro]p[ri]e agit in p[ro]p[ri]e d[omi]ni, inaxel
res p[ro]p[ri]e nos et p[ro]p[ri]e ad nos. Sed ad imp[er]iali
loca p[ro]p[ri]e d[omi]ni vel p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e, & n[on] h[ic].
sunt sunt, hoc interdicitur explicia aut n[on] dant
& iuris in corp[or]e aut p[ro]p[ri]e corporality.
Interdicitur retinenda p[ro]p[ri]e ob agim[us] ut p[ro]p[ri]e
possessione iuris in corporality retineant[ur] hoc
sunt. de p[ro]p[ri]e vicibus, de iter itinere, actibus
p[ro]p[ri]e, de in p[ro]p[ri]e, et de aqua quod d[omi]ni
et d[omi]ni, de p[ro]p[ri]e in p[ro]p[ri]e agit.

297
Quae u. p. rebus corporalibus dantur sub diuisione
u. n. datur p. retinenda poss. rerum immobilium
et d. q. ali possidetis. aliter u. p. retinenda
possessione rerum mob. et uocatur utrobi, & p.
interdicto hui. et de his, hoc loco agit Imp.

Intenditur itaq. uti possidetis, a primis editi
uerbis ita uocatur teste Monach. de retinenda pos.
remedio s. n. r. datur ei q. re. immobiles n. p. a
ris nec ui. nec clam, ab aduersariis possidet, q. a
laetantur ad hoc, ut possessione quiete retineat,
d. i. res mobiles, ad defraus interdicti utrobi,
quod datur p. retinenda possessione rerum mobilium
ut paulo post dicemus. D. r. n. p. a
ris nec ui. nec clam q. p. a r. i. o. i. s. i. o. l. e. n. t. i. o. et
n. c. l. a. n. d. e. s. t. i. n. a. t. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. q. u. o. d. r. e. t. i. n. e. r. e. n. e. e. p. t. i. t.
nec debet, p. a. r. i. o. p. o. s. s. e. d. e. r. e. i. f. d. i. q. u. i. a. b.
p. r. e. i. d. i. c. i. i. m. p. e. t. r. a. r. e. u. t. s. i. b. i. p. o. s. s. i. d. e. r. e. l. i. c. e. t. u. r.
& p. r. e. a. r. i. o. s. d. e. p. r. o. c. u. r. i. o. V. i. p. o. s. s. i. d. e. r. e.
d. i. q. u. i. n. i. a. l. i. q. u. e. d. e. i. c. i. t. e. t. i. t. a. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. s.
i. n. i. u. s. t. i. t. e. s. e. i. i. q. u. i. p. o. s. s. i. d. e. r. e. d. e. i. n. e. t. i. a. r. a. n.
cl. a. m. p. o. s. s. i. d. e. t. q. u. i. p. u. n. d. i. c. e. i. n. q. u. i. s. t. i. t. u. s. e. s. t. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. s.

ignorante possessore, que sibi proprietaria mola
supplicat, l. et lat. possidere, ff. de acyendo
poss. ff. 3. ob adversario, quia si ab alio
quo adversario qd possideat in clam sub pta
ris hoc em' naut, l. i. §. ult. ff. ubi possideli.
ff. 7. possidet, ut aliquid pro altero rem q. nobile
et civiliter pntel, uel civiliter au nobile, l. m'
possideat, hoc interdicto agere posse, ff.
si ager Emphi: l. p. m. Junto glos. sup. uerbo
possideli. C. ead. Menach. d. remedio.
qd a. si nati poss. et civilis l. m' ite nati
et civilis pntel, d. est sup. lib. 2. l. b. ab
hinc colligitur quod ij qui sunt rem tenent
ut colonij uel iuglij si possessiones pntel
sua pntel hanc interdicto experiri n' pot
ad retinenda possessione, quo nunquam habuerunt
q. uel nec alij qui in sunt in possessione
uel hanc de possessione comadatory creditorer
primo decreto et in poss. rem d' pntel

in se crediti remandi ca. l. 3. § creditor
 ff. d. lit. Menach. d. remed. n. 4. b. et seq.
 ror hinc rei et qd ad possessione accendo, pla
 apprehensio hinc impendit n. sufficiat, sed aq
 ne et apprehensat possid. habendi, ut
 sua, ergo ut proinde p. sine n. hoc,
 se alio vis teneant, nudo delentione n
 o. possessione lit. et qd hinc qd egitur, hoc
 interdicto ubi n. possunt,

§ 15. qd turbant, quia hoc est ca. impul
 sua interdicti astantibus, illud dari aduersus
 quouis modo turbantem et impediens quo
 minus qd ubi possid. possessione ut si quis fru
 ctus agri coligat, colonos pastoresq. expellat
 damnat, de populatibus fructibus, null. decer
 pot. l. 3. § item. ff. ubi possidetis. § 6. (ut quis
 se retineat, qd hoc est ca. finalis hinc interdi
 cti ideo citat in libello, primum petit reu. qd
 rari ad a. presentem turbatē desistat et caueat
 de n. turbando in futurum prospereq. intereq,
 qd ubi p. actoris interstit. libel. possessione in huius
 §e. l. si duo, § si et, ubi glo. ff. d. lit.

Porro hoc interdictum duplex est directum
et utile, directum datur & retinenda pos-
sessione rerum corporalium immobilium, et datur ex
verbis legis, utile u. datur & retinenda quasi
possessione rerum incorporalium, Itaq. utile.
qa n' ex verbis legis habet, sed ex eius mente colligit.
Vnde si aliquis in suo qsi poss: percipiendi decimas,
exercendo jurisdictionis eligendi prelatum, iuris
presentandi ad beneficium possendi utendi fru-
di, aut alterius alicuius similitudis impediat
aut turbat hoc interdictum ubi possidetis agere
potest, ut a turbatione desistat possessoremq. in
qsi possessione juris pacifice et quiete relinquat
Cap. querelat de electione. Cap. licet de pbat.
e. fin. § ubi possidetis. Menoch. d. remedio. 3.
a. n. 20. usq. ad. n. 208. ubi hoc quo ad. i.
interdictum poss. & insultatores sufficiant;
nunc ad alteram quam utrobi vocat, audden-
dam. Sciendum itaq. quod et hoc interdictum
a primis eius verbis non habet, estq. comprehensum
ob. utrum. et ubi, id est apud que cgru dicit

proctor, apud quos res mobilis est, apud eum ²⁹⁹ h. g. l. g.
Sic huius et l. unica §. utroque. Dicitur notandum
res mobilis, quia in hoc solum distinguitur interdum
aut utroque, ab interdum ubi possidetis quod
hoc in rebus mobilibus illud. in casibus rebus
in ob. locum habet, ita ut paulo ante di-
cta hae sint referenda. Menach. de re
tenendo possessione. remedio. r. p. solum

Ad recuperanda

Insuper in hoc §. sunt membra redē dicitur.
interdictorum ex lege, et de interdumque
cuperanda poss. agit, sunt a. interdumque
cuperanda poss. quibus possessione amissa re-
cuperare possumus, inter quo facile primum
locum obtinet, interdum unde in, utpote
quod est olim apud veteres in usu maxi-
me fuerit et nunc ferme sit, nec huius
Et apertis edicti proctoris verbis, quae sic
sonant, unde tu illum de iure eo resti-
tuas l. i. §. de in et in armata, et hoc modo.

definiri potest, quod si interdictum ei competens
qui ex possessione rem mov. in eccles. seu
expulsi est, ad hoc vel ante aia quibus pos-
sessione recuperat, Menach. in p'udio de re-
cuperanda poss. n. 36. de in desione sin-
pliciter de posses. in primis ideo q' hoc inter-
dictum n' in locum est, si de ejectione e possessione
tra. sed et si de ejectione e posses. rei, quo a
me in clam, aut p'caris possideby. Euro-
hie. id q' in adim. ipsius violentis ne si. quispain
et iniusto, aliq' casu huius dicebat conel. c. si
ex supulose ff. de acq'endo posses. l. j. in prin.
ff. quod in aut. clat. et proinde proter q' atro-
citate favoris vel aia v'ly. in d. c. j. si inter-
dictum hoc interdictum sine exceptione in-
hibere possessionis interdictas, imbecily ante aia
spoliatum restitu, hinc est quod de p'edone
spoliatum ante aia restituendum ee, cap.
in litteris, de restituere spoliatum d. c. i. s.
qui a me, iusto n. vel iniusto aduersy alios

300
possessio an sit nichil referat, qualicumque n. possessor hoc ipso quod possessor est, plus minus sit quod ille qui n. possidet, testy in c. supra. sicuti poss. p. inde uim facere de qui libero possessione taliter n. relinquit. c. uim facit. sicuti poss. de n. ex possessione simpliciter idea qd hoc interdicitur n. im datur ei qui naturaliter et civiliter simul, sed et illi qui naturaliter uel civiliter im. possidebat. D. C. i. § hinc a. de res. inuolunt. qd n. si deiecto hoc interdicitur succurritur sed im. illi, qui de possessione rei immobilis deiectus est, ad res n. mobiles, hoc interdicitur n. plinet, et de illis ablati uel actioe facti in bonam et ad exhibendum agunt, de. i. § illud utique Menach. d. reuocatio n. 39. de res. in clerico aut de qualibet est, ad infra illius qui in possessione im. dicitur ei n. datur interdicitur retinendo ut supra diximus. de res. et al. ad hoc ut ante oia pristina poss. recuperet, quia hoc est casus specialis huiusmodi interditi et datur qd eo cui deiectus, uel mandauit,

sine iussu vel de iure. Item quia cum in iudicio
ab alio facto proinde ratio habuit, d. l. i. § de
recipere, in hac a. recuperatione venit primum utrum
occupato restituatur et alia quorum quae in ea
quae habent, d. l. primas et § restituitur. ut in
iudicio, eto veniunt primum excepti et perijurandi
et ad intentione directi quod habent § directi
n. fuisse, d. l. i. § qui a. in directi. Menoch.
d. remedio. est a. replet interdicit unde in
directum se. et alibi. Directum dicitur perijurando
da poss. rerum in corp. de qua § in directum
in directi, Vile u. datur per recuperando
pro poss. rerum in corp. ut si qd est spoliatus
vire deimandi perijurandi redit, vel datur
experienda iurisdictionis in directo phare
debet arbor se possedisse et spoliatus ee
in alibi u. phare debet se fuisse in pro poss.
et spoliatum fuisse. nung tu frequenter hoc
inter dictum tradit usurpatae in alio primum
oro vel completiora sunt inuenta de ph
plenissime memorat d. remedio ubi in prelatio
recuperando poss. in remedio recuperando
possesionis referat aut tu utlibet et dicitur.

Tutisimum ad remediū. Cap. recus. 3. 41. 4a
 illud generat in oibz alijs remedijs spoliatorij
 oibzq; nūm possit de re et mobili et quomodo
 ablato, sine ulla def prohibitione temporis
 aduentus quencumq; et bone fidei possidere
 ut sit vel abq; sit possidente daly. Geil
 procl. obj. libr. obj. 75 n. 10. et seq. Ming.
 sing. obj. cent. 3. obj. 45. hoc pro instituto
 nro de primo remedio, latissime menoch.
 d. 12. recuperando poss. quod q;ra violentus
 inuoluntate intraductus est dicto possidente, nunc
 ad albert. de quo Imp. in 3 nro verba sed
 ex q;lib. de veniendū est. itaq; de ex q;lib. m.
 tionibz facit inquit Imp. l. si q; in l. m.
 C. unde in, statuit est ut si q; nūm fuerit
 in re que in eius bonis sit, et iat dicto q;lib.
 tione legis q; si q; in l. m. vel proprio
 amittat et iuso applicat, sin o. in re
 aliena n' modo eandē restituere, veniet
 eius rei spūm et dare nūm possit tenet, et
 hoc q;lib. tam q; rēly mob. quā immobilibz

Et tam pro dolo se quo tenere et sine do
co recipientem doli, videantur quo dicitur
hoc off. i. lib. sup. ad & ga. in. lib. de in
bonum ratorum, quoniam hanc conditionem
pro pena acerbitate ab usu recipere quidam
existiment ut refert. Covar. lib. 3. var. re
solutione. C. 36. n. i. In id recte de illorum
laorum in qly ^{oref.} authenticis relati, videntur
gluctudine accipit, no quod sunt Imperij
Cae attinet satis qstas, ex ten. seu camera
Imperialij. a Raphaelle, Terlene promulgatij
et in camera Imp. et d. l. sigs in
tm' actus fuisse.

Imperator huius tertiam interdictionem ditionem
pponit se. qd interdido aut simplicia aut dupli
cia huius simpl: sunt in qly una actus alteri
partes alter ex libitoribus actor, alter u.
reus est, seu in qly una actorij alter rei partes
suspinet et huiusmodi sunt oia interdido ex
hibitoria, et rescriptoria nam actor est qui
desiderat rem exhiberi aut restituere reus
vero a quo desideratur ut res restituatur

aut exhibeat, quod est iudicium est de prohibi³⁰²
torijs, ut est interdictum ne quid in flumina
publico fiat interdicitur nequid in loco
sacro aut religioso fiat, Item neuis
fiat mortuus in prenti, et similibus dupli
cio interdicto sunt, in quibus uterque
litigator et actor et reus est, huius
modi est interdictum uti possidetis quod
est de retinendo poss.

quod est de retinendo possessione rei mobilij et
interdictum utrobi, quod est de retinenda poss.
rei mobilij ut supra latius exposuit est, in his
interdictis uterque litigatorum possessione rei
de qua agit sibi assensit, et uterque se pos
sidere affirmat, et adversarium possidere negat,
quod et formula utriusque interdicti ostendit,
proctor n. in interdicto dicitur uti possidetis
in¹ uti possides, de utrobi res est, hoc

est appud utrum n' opud hunc vel illum,
et ab hanc ipsa caa interdita uti possi
detur et utroque, explicio dicantur multa,
c. actionis u. ff. de obliq. et ad. sicuti actio
familie heredis: coi dandendo, et finit
redandant, multa actioes sunt, ut in
quodam a. actioes sup. in lit de ad. et
expolitus,

DEPENDENTIA

Remere litigantium

TITVLVS. XVII.

cum nil magis publica utilitati aduersus
qua lites multiplicari nihil n. e. contra
magis e. comodo reip. esse videat qntum
fieri pto lites tolli, atq. immuni id gisio
putant. Just. postq. de adu. q. tam
arboris, quo rei iure qntum satis est
ditisset, aliquid de modis, qby Remere
hos litigantium coereat, subijciendu
ee, illorum n. Tres sunt precipui hui
recepti ab imperot. Psumendum

calumniis. pena peremptoria et infamia. ³⁰³

Ad & Ecce.

In hoc & agitur de i. nempe iusto calu-
nid, itaque inferendum ab illis exigis ut hoc
indine que illos periculosos manet, & deventi
sem calumniis fugere debent uocari
Quidem calumniis, atque in hunc modum de
finiri potest, Quidem calumniis est, cuiusvis
offensio, se n' malo aio sed bono fide
alio calumniis agere uel respondere uelle
Dd. in explicat rubrica, de pure persuado
pp calumniis dando, huius parti a Dd. ali
quot capita recentibus, i. ad ar Juridit,
q' n' calumniandi uis libet uocatur, sed
existimet se bono iustitiam habere coa,
C. r. in prin. C. d. lid. et reuse contra
penore debet, quod uidet, se bono iustitia
iustitiam exceptione uti d. l. r. in prin:
ueteri reus a. n' aliter, et p' testu in fine
prin: hic.

deinde jurare debet uterq[ue] q[uo]d a iudice
interrogatus ita ut credit dictum a se
intulit, tertio quod nec dederit nec da-
turq[ue] sit, nec p[ro]miserit, nec p[ro]missum
sit aliquid nisi t[er]tio q[uo]d se fecerit, nisi
illij personis, q[ui]bus vero n[on] uelant dari
uclati p[ro]curatori notario, advocato p[ro]
nouello i[ur]q[ue] prin. q[uo]d q[uo]d nulla falsa
p[ro]bat[ur] ucl allegat[ur] uti uclit, s[ed] q[uo]d nullas
p[ro]uocaciones temerarias seu lib[er]as diffe[ren]
do ead[em] dilact[ur] p[er]tere uclit, d. c. i.
ibi nec differenda, et ibi Guhard. in ex
pliat[ur] rub. n. r. et b. ordinis camera
Imperialis. j. p. lit. b[is]. hoc uclit si
excedit ad et n[on] p[ro]p[ri]et[ur] p[ro]cessum in
ait, Guil. l. i. obs. obs. 88. de sub
p[ro] n. iudicij ee p[ro]bat[ur]. d. c. 2. in
prin. ibi n[on] aliter et ad hoc quide[m] si
hoc p[ro]p[ri]et[ur] reuclat, hoc instituta ordine
cadit, reuclat[ur] ucl reuclat[ur] p[ro]p[ri]et[ur] h[ic].

novella 124 & illo utiqz prohibet. Geil
 2. lib. i. obj. 84. et seq. Colent in solut
 ipsi eligantur ut non tam dubit est de cetero
 ma iurare tenent v. et utriusqz partis
 adversari quidem columnas in dno prin.
 cipali et proprio suam aiam phare cogunt.
 Testis in l. ybono & h. alieno. f. de dan
 no inueto, cap. penult. et ult. extra de
 furto colun: ordinat camera fmp.
 d. l. Geil. lib. i. obj. 84. ni.

f. d. & ab adversariis. Juncto
 & hoc a. aia

Nunc de pecuniaris columnarum se de
 mere eligantur p. ano quod ea olim fuerit
 et nunc sit subiecta, olim itaqz p. ana
 pecuniaris erat. Deana poro eligunt
 ea in depludine abijt. & hoc a. aia
 hic. ad eius in similitudine in Romano
 Imperio ut tempore lca p. l. t. u.

Contra pecunia a petente reuisione
deponi debet in eu fine, ut si in iudicio
reuisoris tunc prius iudicium est, et tunc
reuisione petitis pecunia illa mallet, ordinat
cum sup. in p. 52. & quod dicitur in
solozus deo pauloy, aduocato ita iura
io. parte liti, profatur per jurandum, et
ut impioy litigator expensoy liti, id est
pety liti ad liti, uelgo pety liti
aduersarij suo pety liti, & hoca.
ora hic impioy a. litigatore liti ac
cipere debet, qui nullo iusto casu
litigandi habuit. Ad fatigandi uerandiy
aduersarij casu in iudicio, pety liti
obtinendi sine nullo haberet unde
liti iustam litigandi casu, ad expens
in condemnare aliquid exorsari, ad no
tatur in cap. fin. extra de dolo et
peruicacia iusta a. uel in iusto litigandi
casu, an quis habuerit, in iure deli
nitur n. liti, arbitrio iudicij relinquentur
ce,

coiter dantur placet, iudex a. inspi
 cere debet, an pars de qua quorundam
 pro se opia aliquant clarissimorum
 rum, vel eorum opinionem habuerit, Menoch.
 de presumpt. lib. 2. presumpt. xii. n. 3.
 aut intentione pro aliquo denuo p. bauerit,
 ille a iudice in questione Paris. de qua
 inter d. d. sunt p. bauerit, vel
 supra alia de eor. honoris se. p. bauerit
 vel supra superioris libel suscepit p. b.
 de arbit. p. 49. lib. 2. cap. 277.
 Porro ne plus quo pars est expectant
 hinc p. bauerit. iudicij et arbitrii accedere
 debet, ut si expectos oes talis iudicij
 quo extra illud pro necessitate alij sa
 cta laudat ac moderat. l. r. c. de p. b.
 Julij. Cap. final. C. i. ubi glosa, est:
 de dolo et p. bauerit.

Ad Ex gby dat

Exponit Just. Inq. hic infamie pona
cuius metu remeios litigatores, pariter coer
ceat, sepro in pua: dicit, utlii ad furti
in honore roplent, inuenerit, de ysaac
yby sepro hoc lib. tit. i. et adyos fgg.
dicitur et 2 ayly. ydenmati n. hic actio
infamie pnt, ex edicto pletoris. ff de
hic qui notant infamie id qd hie pcedit
dummodo suo noie dammati fuerit, id yead
pator noiatim suo emite cadit, d. l. i.
qui n. alieno noie furti in honore ropl
ent, inuenerit. Dammati in hanc
n' efficiunt et ideo nec pauerator nec
defensor nec totor curator, aut hiey
furti ydenmati in famie notant l. furti
& hiey alieno ff d. l. i. et hoc actio
ex delicto dependunt, & i. sepro. de
obligat que ex delicto dependunt,
sunt et nullo actioes que ex furti
ueniunt et hiey infamie ydenmati uero
gant, huiusmodi sunt, actio tutela mandol

deprophi q' locio, d. l. i. id' q' ob perfidiam ³⁰⁶
coru' q' hi'ce actionib' querunt, ut n' in
his maior q'ot ^{alij} fides exigat, ideo
n'ing perfidia uel volumine contra
lingu' por' est Corof. lib. 4. Misul.
c. 17. n' n. mouent' illa quatuor iudicia
nisi aduersus eos quoru' fidei principis
n'ra credidim'. Corof. d. loco. et q' a
hoc casu in directis actib' nihilat ideo
p'ona superior ad q'as actioes, n'
p'inet, n' in q'as actioes n' de
fide rupta sed de calculo de q' ea q'
ex negotio alioru' q'as alieu' obest
restituendo agit. l. 6. §. fin. ff. de his
qui non tenent infamia.

DE OFFICIO IUDICIS.

Titulus . 17 .

Judicium et lites personis q'are

ad hoc, et iudice & certiorari
est, actioque igitur quae intenduntur actio
res, et exceptiones, quibus rei utuntur,
explicatis rebus de iudicis officio qui
inter actores et reos mediator est
saluandis et quantumque pro eis habeat
sui inscriptionis, nempe de officio iudicis
quod late demandat patet, ut videtur et
in l. i. ff. de iuris dictione aut
iudicant et ibi d. d. Atamel iust: hoc
lib. In' autem quod non sit officium iudicis in se
da l. c., quod igitur d. a iure dicendo
quasi res dicitur, cap. forum de verb. sig.
Estque officium iudicis quod ad dirimendas res
solvendaque gravamina quomodolibet secundum
equitatem exercet, ut quod hoc reip. et civis
tranquillitati et quieti publice et pristinum
gloriam, estque replet, Nobile ff. de mer
cenariis, nobile est, quod iudex suo in
iuris autoritate exercet, et si nullo alio

1307
sit proprio, vel obsequio portum Implorat
et proprio motu nec petente, quibus in se
lectos ingendo et puniendo, maiores in
integritate restituendo pupillis tutores, adultis
curatores dando. Mercenarius u. est qui
actioni proprio coheret, pro suo ei defecit
et metaphora sic dicitur, quemadmodum
is qui opera sua locat bona fide et ab eo
ut uellem quicquid eo prostat, ita qui
pro aliis in iudicio et ductis officium suum
ultra se impendit, sed non nisi ad uosmodi
causas quae cessante et ipse cessat, et hoc
mercenario iudicij officio, oia quae uoluntate
in ordine iudicario ad se usque deficiunt
sua inclusiue obseruari solent expedire
eo non. Ceterum mercenarium officium iudicij est,
spiratque sine bene sine male, officio suum
p. l. Iudex, §. de re iudicata, et l.
ediles §. item luendum, §. de edictis
edicto. ceterum Iudex p. l. l.

principium constitutiones et recepta loci
in quo iudicium exercet, quibus diligenter
generis consideratis et ponderatis iis que
a litigatoribus ad eum probentur, vel rationibus
rationes adductas, allegatas et probatas
sunt, iudicare debet, testis in prin. hi
et in l. ut fundy. f. coi. dividendo, quo
modo a. Iudex qui per imperitia vel per
errore lapsus, vel dolo malo, inique iudi-
cavit, puniendus est, et in ipso parti-
culose tenetur, sup. in his de oblig.
que est q. delicto notans in prin.
amotandus est in novali itaq. actus
ita iudicabit ut, si dicitur quodammodo veniat
quodammodo illud vel in spirituali vel
in nomine deditione. l. b. §. f. de reud.
in rem iudicabit, ita iudicabit ut si
pro petitorum iudicet, absolvat rem, si
u. rem quodammodo, iubeat petitori rem

1308
restitu una in p[re]sentib[us] & in hi. reliquis
videant in testu.

DE PUBLICIS JUDI CIIS

Tit. 18.

Ad prin. et § im.

Haec utrum diximus de Judiciis et cog[no]sci
uatis que per actiones exercentur et ad
ut de publicis Judiciis adyciamus publica
itaque Judicia, que alios publice et di
centur, l. i. § i. ff ad l. Cornel. de fide
iuss et publicis quaestione l. 2. Et deinde
ff de origine Juris, ideo quod civis de
populo exco[n]ditur et om[n]i p[ro]prietate datur ut
tradit in prin. hi. hoc est civitatis
ex populo publico Judicio experiri licet.
Et palat. § senatus ff de rebus neptiorum
p[ro]prietate u. dixit Amp. propterea quod

quod quibusdam l. aliquo publico iudicio ac
tutandi potest n' est. d. l. volat quod latius
explicat in l. q. a. u. l. a. n. e. , et aliquot leges
ff. de a. u. s. et in scriptis.

Sunt a iudicio publico explicio. alia
capitolia, alia n' capitolio, capitalio
sunt, quibus pena mortis, n' aliquid
civilis irrogatur. Id quod sit. per ultimum
supplicium n' m' et media capitis dimi
nutione q' per hoc penam eximiam,
caput de iustitia, c. 2. ff. hoc lib. n' co
pitolio sunt que in familia seu per
rememoriam irrogant, et hoc sunt
et quoniam nulla in hoc leg. l. i. de glo
referunt. de q'by ordine dicemus.

ff. publico a.

Imp: nota Eplo subijit publicum

Judiciorum usque ad finem libri ipse cognitur 309
et quoniam deprehendit cetera et privata
inter cetera a quo publicis iudicibus per legem
primis et ab omnibus est cetera lege maiesta
tis daturus pro eo, qui ipse Imperator
res, vel remp. aliquid moliti fuerunt &
non hui. De n. cetera lege maiestatis
quod in maiestate publica quibus idem.
n' solent huius quo aliis saluti principibus
dicitur. n. Quia quo adversus rempub. ali
quod hostis moliti, idem et hodie ad re
ges principes et civitates superiores huius
cognoscendum est extendendum: Gul. Cetera.
lib. i. deant. & Cetera maiestatis moliti
fuerunt quoniam in tali cetera solent
notis puniri in cetera effectus n' habent,
quod verum illis, si ad aliquid adverte huius
secum privatis huius, quo veritas delinquentibus
manifestat, quia alios cogitans pena

Handwritten marginal note on the right side of the page.

nemo patitur. l. cogitavit ff de penis.
penna huius crux est bonorum quicquid
l. 5. b. et 7. c. ad l. monestor et pene
deu quiscotone yladung exustio techu
partes. d. l. 5. et 7. ad hui.

ff de 7. vel lex Julia.

adulterium publicum ex l. Julia de a
dultariis, occidendi de homicid. que lex
adulteros, sodanitas, et prostratos simul
appellat, quoniam lex Julia adu.
et supran appellat, id est in deprender
his verbis dicit. l. inter. ff de verb.
sig. sed yppia adulterium in nuptio qui
fuer, supran n. in imagine uel supra
d. l. i. §. i. et l. supran, ff ad l. pu
licam de adulteriis. et h. u. Lex indi
criminata in his verbis upe ad, forte
utroque delicti n. publicis rap. sed
supran puniebat, ut paulo post p.

1
sic ut definitione vix n' fuerit in q'ntu, ³¹⁰
postea alia in adulteros, alia in p'p'ri-
tates q'ntu fuisse est potest et q'
n' hic. qua p'p' de utroq' separativim ead
dicunt et p'p'riis adulterium d'z, q'ia
ad alterius bonu auctoq' deficiunt p'p'
alieni boni n' violat, seu aliena
matris fam. violat. l. 2. §. ff. de
verbor. sig. C. de sponsalib. i. c. i. in iur
d'z i. in defone aliena matris fam.
ut a p'p'rio distinguitur d'z 2. corruptio
q'ia soly conatq' et ad actus p'p'riam
quemens n' hoc, sed in iurisdictione iudicis
punit. §. i. sup. de iur. ff. ed.
vel extraordinarie coacti l. i. ff.
de extraordinarijs criminibz, et hoc
defone colligit quod maritus in soluta
rem hnt, n' ff. adulterium, sed p'p'riam
de iure civili q'ntu dicat, quando
q'ia ab alterius bonu n' violat, sed q'ia
quem mater aliena fam. n'

postea de Jure. C. id crimen factum ³¹¹
est capitale. C. capitalis et C. quibus
C. ad leges de adult. et si hoc poena
ultimi supplicij in muliere multata fuerit
p. novella ¹⁷ ubi precipit muliere adul-
terat usque cedendo, deinde in monaste-
rio de tridendo ee, in eadem in fine in
monito. Sed et in muliere ystibutioes sup.
relinent d. art. 120. Vnde hoc adulterij
poenas videmus hoc seculo sepius in desue-
tudine abijcere, et in poena pemoniorum
mutatas ee, Julij Cary. in d. & adul.
verum sed quous, ibi Viglius de publicis
quod. c. 6. aliquid hoc de adulterij eiqz
poenis, nam de proprio agendum, sic a.
definiri potest. qd. si sit illicitus casus est
iniquus vel viduus alios honeste in-
mente, & non hic. Id alios honeste
in mente in muliere n. que vulgata pu-
p. dare pudicitia prohibuit seipsum n.

quod. et p hoc distinguitur a fornicatione
eo quod nihil aliud est, quam stuprum
femininum, quod se uelut prosequitur, l. si
stuprum. c. de iniuriis, uerisimile huius
est, cuius stuprum nulla sententia de iure
civilis habet, nec ullam de noie pro
dita pena, uerisimile huius est publice
discipline et honestatis ueruando
caso quod occasio habetur, impune hanc
rem in se habet, quod colligi potest uideh
et l. 23.

Ad hanc lex cornelia de
sicariis

Lex in ordine sua publici iudicij spectat
ad hanc sc. qd l. contra cor. de hom. punit. est
a: homicidium uel nil aliud quam hominis occisio
Covar. in cap. j. r. p. ni. est qd ex latro, uel
latro, necum seu coactu et casu de d.
in rub. f. et c. ad l. cornelia de sicariis
Voluntarium homicidium est, uel sui ipsius uel
proximi cui nulla urgente causa defertio

in iustitia exercendo necessitate malitiosa ³²³
occiso. l. de lib. f. et c. de homicid. qui mor-
det p. et c. diu. ff. ad l. cornelia de pica:

ff. homicid. necium seu coactu delinunt occiso
insolenti aggressoris calumniosis et plaris ad
vita propriam vel fame seu honoris ya
nita et honor aequiparantur nisi c. iusta
et ibi glo. ff. de manu misericord. aut
patris quemlibet aut cuius unquam
nisi deponere D. in l. ut uim. ff. de d. et p.

Carolus s. in suis penalibus y. tit. art. 139
et art. 150. et hoc homicid. la. dure fori
quod iure poli nemo meret ut est coisimo
D. oim. seu, in d. l. ut uim, et tradit in
im. d. y. tit. penalibus.

Homicid. casuale d. y. qd. aut casu seu pro
ter intentione et nolite gaudentibus sit, hoc
est qd. nec in se nec in sua causa est nulla
rim, ita ut ex ea non soleat, ut plurimum
talis effectus sequi sed aliunde ut qd. causa
non erat efficac, ita ut ex ea non soleat ut
plurimum talis effectus sequi sed aliunde

nampe ex eo qd per accident, contingit
ut si alicui vulnus infligis n. casuale sed
mors secunda est vel malitia medici, qd no
xia opposit vel negligea eiusde, vel tenen
tate lesi, qd remedia oportuna adhibere
noluit, hoc casus videtur fortuitus, unde n
erit verus homicidij, nec tenentur ad restitutionem
ut homicida resoluat ul vulnerans, e. qui
caudit & fin. ff ad l. auxilia. et tradit
dind. qd. non. art. 146. cas est qd
etsi vulnus sit aliqua culpa in reuera n
est casus mortis sed negligea medici vel
ipsius lesi, tenentur n. uterq. diligenter ad
hibere, unde illi qui neglexerit, imputandus
est effectus, Less. de Just. et J. lib. 2. c. 1. q.
dubit. is ubi huius rei plura refert ex pla
Ceterum pena homicidij olim erat de por
taco, et cum bonorum officio postmodum
nobiliores in supplicio de portabant, humi
liores vero vel supplicio afficebant.
& vel. ff ad l. cotra. de sicariis l.

hodie in sibus personis et capitalibus & no^o 37
hic. l. 3. & fin. l. 34. ~~¶~~ De poenit. prin.
Cito factis quibus ordinibus art. 34. ibi
art. 48. et art. 239. usque ad art. 256.
inclusivè. Ad alia deinde lex.

Hic lex quo poenitentia de homicidio
determinat crimen homicidii nono poenitentia
penitentia quod crimen est, cuius non pater aut
filius proprius intenderit, et hoc est, est
pater vel filius naturalis in lib. cui filia
filiationis et non qualitas considerat. p. de hinc
in l. un. C. de his qui parentes vel filios
occiderunt, et non solum si occidit, hoc poenitentia
net. Sed et si preparaverit puta non veni
cives dare non potuerit, nec non et si cuiuspiam
dolo malo factum fuerit, vel qui quibus crimini
fuerit, l. poenitentia homicidii puniunt. & no^o
hic. l. i. et 2. ff. ad l. poenitentia. de homicidio.
poenitentia a. est, ut homicida vivus in pedibus corio
uno cum gallo galinarius, cone vipera et
limis et projiciatur in mare vel flumen

§ 2. alia deinde lex. et d. c. un. hodie
no tempore in hijs casibus feminam in
profluente amine submergunt, aut inus
defodunt, maribus membra candenti ferri
ce aliquando trahunt, cauda
equi et postmodum rota imponunt, alijs do
strangulati dolo includunt, et in flumina
ijcunt, qd de circumstantijs prudenter
moderantur. qd ea qd tradunt in cas. qd sit.
ost. 134. et 130. Ceterum hoc in odiosa
sunt, ultra ostendentes dependentes tenere
non sunt extendenda, cap. fauores de reg.
Juris in §. d. item lex. de falsis.
In hoc §. quinto publicum iudicium de falsis
sc. qd in d. et defenit p. qd si d. ad dolo malo
veritatij mutando graa ad alterum deq. decipie
dam gestu, ut si qd instrumentum vel scriptum solus
scripserit, signauerit, recitauerit, produxerit
vel qui p. p. caa interrogatus
fuerit, veritate se occultando
deponerit, vel qui publica moneta

Audant, aut pingant, gravata auctoritate
 aut mensuris publice n. p. bati. ulunt. ite. legi
 noen. uel q. ditione. mentiunt. ad imponendum
 alij. l. qui. cany. l. y. falsa. l. eius. f. ad
 l. corn. de falsi. p. p. a. falsi in liberis
 est de posteo. et bonorum. om. publico. in
 Teruis. v. ultimo. suppliciu. & nro. hic. l. i. in fin.
 ff. de lit. sed haec n. est. p. p. elum. interdum
 n. maior. uel minor. pena. falsi. in. legi. b.
 si. qui. falsam. moneta. exaudunt. nini. cond.
 b. uent. l. penult. c. de falsa. moneta. et
 h. in. q. d. it. p. nal. art. i. r. r. Res. in. caa. copi
 tali. dolo. malo. falsu. affirmant. eade. pena. quam
 qua. reus. a. f. i. u. e. n. d. u. s. e. r. a. t. si. crimen. uere. p. b. a. t. u. s.
 f. i. s. s. e. t. l. i. & p. o. t. e. r. e. a. f. ad. l. corn. de. f. i. c. a. r. i. j.
 p. o. n. a. l. e. s. p. o. l. l. u. t. i. o. n. e. i. m. p. e. r. i. j. art. 68. falsu. q.
 m. p. u. in. s. i. g. i. l. i. s. uel. s. e. g. i. l. l. i. s. p. u. n. i. t. y. p. o. n. a. l. i. s. o. r. g. o.
 r. a. l. i. uel. a. l. i. a. p. o. n. a. l. i. s. p. r. o. m. a. g. n. i. t. u. d. i. n. e. c. r. i. m. i.
 uel. i. n. c. a. m. a. d. i. i. n. d. e. p. i. n. g. e. n. t. i. j. u. l. t. a. i. n. d. i. c. i. j. d. i. s. t. i.
 n. a. e. m. l. o. q. u. e. d. d. q. d. i. t. p. o. n. a. l. i. s. art. i. r. r. i. d. e.
 i. u. d. i. c. i. u. m. e. s. t. i. n. f. a. l. s. o. i. n. p. o. n. d. e. n. d. u. m. m. e. n. s. u. r. i. j. e. t. m. e. n.
 s. u. r. i. j. c. o. m. p. r. o. u. t. h. i. c. i. n. i. a. l. d. d. q. d. i. t. p. o. n. a. l. i. s. art. i. r. r. j.
 C. o. r. n. e. m. d. e. u. l. t. i. j. p. o. n. i. j. f. a. l. s. i. i. n. d. i. u. e. r. s. i. j. f. a. c. t. o. n. e.
 s. p. e. c. i. e. b. y. C. a. t. e. a. g. i. t. p. r. e. n. o. t. a. d. d. e. a. r. b. i. t. f. 79.

Capitulum 1106. in multis legibus.

De re publica.

Contra hoc & contra iudicium proponitur agitur de
in pub. et privata per quos sciendum quod nisi nihil
aliud sit, quia maiori in impetu ipsi repellunt
per e. r. ff. de met. ca. estque plex, pub. et
privata, nisi pub. est quae in armis, privata u. quae
sine armis sit. & ratio huius, tale in quibus insidia
sunt in latrociniis gratulatores aditio, pena in
publica alim aliquid alia sunt, per ut videtur est
apud commentatores huius. hodie plerumque est pena
gladii ut huius in penal. yst. art. 128. pena
in privata est publicas violentis, sine tercia partem
honorum ut in familia, & ratio huius l. i. et vel. ff. ad
l. Julia de in privato agit et in hoc & de raptu
et de iudic. quod raptus, uirginem, nudam vel
monilem, pena capitis puniendus ut per et
huius in l. un. C. de raptu uirginum. et in yst. art.
128.

Ampliat in ijs qui ista delinquentibus auxi-
lium praebuerunt, vel eos quidam sunt, huius in simili
pena plerumque sunt, & ratio huius et d. l. un.

Ampl. r. ut cum hec in edictis raptu periturus.
art. 128 utrumque Quamvis periturus ob die raptu periturus.
et d. l. un. & periturus huius de re raptu.

inclementia si Amosy in iudicio n. 8.

Ad 8. Item Ex Julio peculaty.

ultimum crimen pub. est de furto peculaty, qd aliud est nihil quod furtum pecunie publica vel fisy. c. exim iudicia peculaty ne quis ex preumo sacra relig. publicane aliq. percipiat vel in res suas verberet, et si huius delicti q. veniebatz isq. iudex esset, capiti supplicio afficiebatz si vero punitz preumo publico subtraheret vel opera ad id accidisset, de postobatz. ut & nro hui. hinc laude colligitz quod hoc crimen olim in solis iudicibz capitale fuerit hodie vero in g. h. et p. m. re furtu hodie est capitale, d. d. g. h. p. anal. art. 129.

Ad. est et in den publica.

ultimum crimen publicum capitale plagium d. quod est furi alieni vel liberi huius suppresio emptio venditio donatio. c. e. 3. ff. ad l. p. anal. de plagarij. cuiusq. p. no olim erat varia, hodie u. semper capitalij ce lolet, nat liberi huius (ut hodie sepe solent) suppresio p. no mortis est, c. 7. c. cad.

perlinet huc yfervitio Imperij. Ita dicitur
laudes fuidas verpe Vud naaf. dar. obyr
hoc. de Ind. pub. cap.

Ad-2 proderes

Probat est sup. in principio publica iudicia alio
se copulatis, alia n. no cap. Cuius magis ha
dem de capitalibus dicitur ut, neque de n. cap.
agendum est. primum ita est cimen ex l. Julio
de ambiduo dependens quod quilibet is qui publi
ca officia pecuniis referunt, seu qui p[ro]rogat
de adquirendo magis vultu exercat, Jure ca
nonico symonia dicitur. l. un. ff. ad l. Julio
de ambiduo, cuius pena de Jure civili est
100 s. v[er]o applicandam, et infamia d. e.
unila interdum et p[ro] qualitate delicti depor
tas l. un. C. eod. Jure canonico symonia
pena est privatio gradus Ecclesiastici exco[m]m
deportatio, infamia. cap. si quis Ep[iscop]o
et cap. prohibentur. q. i.
Idem tamen est repetendum, pena huius est
pro dea accepti p[ro]mptu nisi applicandam
extraordinaria pena p[ro] qualitate delicti

Exilium vel inanis ipse sustineat. C. ult. C. ed. 317
munda C. si quis. & Judices. ff. de parric. hoc
a. ff. de crimen quiti. qui in administrat. offi-
cij publici, ob rem iudicanda aliquid accipit C. i. C. de
C. et q. ff. ad C. Juliae reprobendam.

Sunt crimen fraudato a mona eorum tenent
is, qui a mona publica fecit, fraudavit peravit,
vel qui dolo fecit, ut a mona fieret. C. i. ff. ad
C. Jul. de a mona qd no huius delicti n
semper eadem est, no modo pecuniaria
vel huius d. C. r. modo relegas qstituta est
C. 6. ff. de extra ordinarijs crim. qd
quod deum et ultimum crimen est de resi-
duis eorum tenent is, qui pecunia publica
quodam in alios que appardunt resq
qsumperunt, et qui ea que apud ipsos et
publicij rationibz remanent, n' restituerunt
qd no huius delicti est ut damatq quidem
infamia et s. parte amplius que debet
multet, C. q. & quale. ff. ad C. Juliae pe-
culatq. atqz hoc de publicij iudicij
pro instituto nro sufficiant. & ult. hic

Vbi inquit imp. Sed de publicis iudicijs hoc ex
posuimus ut nobis possibile sit primo digito et quos
per indicem id est breuiter et summatim ea retigisse
alioquin diligentior cum scientia uobis ex latio
ribz C. et 7mo libris. De dapsolito aduentura
cui una cu beatisima dei gen. V. M. et
Dno Iuoni; sudroni nrom patrono aibz sancty
sit laut honor uirly et gratiam actio in
omnem eternitate.

Absolutus hic vltimq inquisitionis
Liber 21 die Aprilis.

Anno 5629.

